

26

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

**«Κοινωνική ένταξη των οικονομικών μεταναστών και
βιβλιοθήκες»**

**Πτυχιακή εργασία της φοιτήτριας
Κωνσταντίνας Τσιρατζίδου**

**Επιβλέπουσα καθηγήτρια :
Έλσα Καστρινού-Πιτιλάκη**

**Θεσσαλονίκη
2006**

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

**«Κοινωνική ένταξη των οικονομικών μεταναστών και
βιβλιοθήκες»**

**Πτυχιακή εργασία της φοιτήτριας
Κωνσταντίνας Τσιρατζίδου**

**Επιβλέπουσα καθηγήτρια :
Έλσα Καστρινού-Πιτιλάκη**

**Θεσσαλονίκη
2006**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία «Κοινωνική Ένταξη των Μειονοτήτων και Βιβλιοθήκες» αποτελεί την πτυχιακή μου εργασία στο Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Επιστημών Πληροφόρησης του Α.Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης. Επιβλέπων καθηγητής σε αυτή την εργασία ήταν η κ. Έλσα Κασρινιώτη-Πηδάλου.

Σκοπός της εργασίας είναι να τονιστεί η ανάγκη συμβολής της Δημόσιας Βιβλιοθήκης στην κοινωνική ένταξη των οικονομικών μεταναστών. Εντοπίζονται τα προβλήματα της απασχόλησης αυτών των μειονεκτούντων ομάδων και τυχόν από τη βιβλιοθήκη και επί επεκτασή από την κοινότητα. Τα ζητήματα της εργασίας και αυτή είναι η διαμόρφωση προτάσεων για το πως καλύτερα από προέχοντα η απόδοσή να προσταθούν από βιβλιοθήκη σε άλλες υπηρεσίες στις επιλογές των λοιπών βιβλιοθηκών που μπορεί να τους προσέξουν και να ενταχίσουν στην κοινωνία.

«Η Δημόσια Βιβλιοθήκη είναι το τοπικό κέντρο της πληροφορίας, κάνοντας όλων των ειδών τις γνώσεις και τις πληροφορίες γρήγορα και εύκολα διαθέσιμες στους χρήστες της.»

Η εργασία αυτή αποτελεί μέρος του προγράμματος της Αμερικανικής Ένωσης Παιδαγωγών για την Ανάπτυξη των Ληπτικών.

Στο 2^ο κεφάλαιο περιγράφονται τα χαρακτηριστικά ενός επιτυχημένου βιβλιοθηκονομικού προγράμματος για μειονεκτούντες ομάδες.

Γίνεται μια αναφορά στο **“Unesco public libraries manifesto, 1994”** που περιγράφονται οι βασικές αρχές της δημόσιας βιβλιοθηκονομίας.

Στο 3^ο κεφάλαιο γίνεται μια λεπτομερής αναφορά στις μειονεκτικές ομάδες και τον ρόλο της δημόσιας βιβλιοθήκης τους, προς τη δημόσια βιβλιοθήκη και τον ρόλο της δημόσιας βιβλιοθήκης τους προστάτων.

Στο 4^ο κεφάλαιο γίνεται μια λεπτομερής αναφορά στις σχολικές βιβλιοθήκες και τον ρόλο της δημόσιας βιβλιοθήκης τους προστάτων.

Στο 5^ο κεφάλαιο γίνεται μια λεπτομερής αναφορά στις σχολικές βιβλιοθήκες και τον ρόλο της δημόσιας βιβλιοθήκης τους προστάτων.

Στο 6^ο κεφάλαιο γίνεται μια λεπτομερής αναφορά στις σχολικές βιβλιοθήκες και τον ρόλο της δημόσιας βιβλιοθήκης τους προστάτων.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία «Κοινωνική Ένταξη των Μειονοτήτων και Βιβλιοθήκες» αποτελεί την πτυχιακή μου εργασία στο Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Α.Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης. Επιβλέπουσα καθηγήτρια σε αυτή την εργασία ήταν η κα. Έλσα Καστρινού- Πιτιλάκη.

Σκοπός της εργασίας είναι να τονιστεί η ανάγκη συμβολής της δημόσιας βιβλιοθήκης στην κοινωνική ένταξη των οικονομικών μεταναστών. Εντοπίζεται το πρόβλημα της αντιμετώπισης αυτών των μειονεκτούντων ομάδων, κατ' αρχήν από τις βιβλιοθήκες και κατ' επέκταση από την κοινωνία. Το ζητούμενο της εργασίας μου αυτής είναι η διαμόρφωση προτάσεων για το ποιες υπηρεσίες ήδη προσφέρονται ή μπορούν να προσφερθούν στο μέλλον, τι υλικό υπάρχει στις συλλογές των λαϊκών βιβλιοθηκών που μπορεί να τους αφορά και τι ευκαιρίες παρουσιάζονται για τις βιβλιοθήκες από τα διάφορα προγράμματα, Ευρωπαϊκά και άλλα, που αφορούν τους οικονομικούς μετανάστες.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν αναλύονται τα παρακάτω θέματα: Στο 1^ο κεφάλαιο αναφέρεται ο ρόλος των λαϊκών βιβλιοθηκών, οι υπηρεσίες που προσφέρονται καθώς και ο κώδικας ηθικής δεοντολογίας της Αμερικανικής Ενώσεως Βιβλιοθηκών και ο αντίστοιχος ελληνικός.

Στο 2^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο κοινωνικός αποκλεισμός που υφίστανται οι μειονότητες και τα αίτια που οδηγούν στον αποκλεισμό, γίνεται μια αναφορά στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά τους και τέλος δίνεται ένα παράδειγμα από τη βιβλιοθήκη της Δανίας σχετικά με το πως αντιμετωπίζουν εκεί τις μειονότητες και τι υπηρεσίες τους παρέχουν.

Στο 3^ο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής αναφορά στις μειονότητες, ποιες είναι, ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά τους, πως οι δημόσιες βιβλιοθήκες τους αντιμετωπίζουν και ποιες υπηρεσίες τους προσφέρουν, καθώς επίσης γίνεται και μια μικρή αναφορά στις σχολικές βιβλιοθήκες και τι οφείλουν να κάνουν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

<u>Εισαγωγή</u>	
Ιστορική και γεωγραφική ανασκόπηση.....	1
Η αποτελεσματικότητα της κοινωνικής δράσης των βιβλιοθηκών	2
Νέες εξελίξεις στην ελληνική πραγματικότητα.....	2
<u>1^ο Κεφάλαιο</u>	
1.1 Ορισμός των λαϊκών/ δημοτικών βιβλιοθηκών.....	4
1.2 Ο ρόλος των δημοτικών βιβλιοθηκών και η προσφορά τους στην τοπική κοινωνία.....	5
1.2.1.Οι δημοτικές βιβλιοθήκες την εποχή του Γουτεμβέργιου και την εποχή των Byte.....	6
1.3 Το μανιφέστο της UNESCO για τις δημόσιες βιβλιοθήκες 1972.....	7
1.3.1. Μέσα και υπηρεσίες.....	8
1.3.2.Η λαϊκή βιβλιοθήκη μέσα στην κοινότητα.....	10
1.4 Υπηρεσίες λαϊκών βιβλιοθηκών.....	10
1.5 Βιβλιοθήκες και πνευματική ελευθερία.....	12
1.6 Πύλες προς τη γνώση.....	13
1.7 Ελεύθερη πρόσβαση και κανόνες από τους οποίους διέπεται.....	14
1.8 Κώδικας Ηθικής της Αμερικανικής Ένωσης Βιβλιοθηκών.....	15
1.9. Κώδικας Δεοντολογίας Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων.....	17
<u>2^ο Κεφάλαιο</u>	
2.1 Κοινωνικός αποκλεισμός	20
2.1.1 Αίτια κοινωνικού αποκλεισμού.....	21
2.2 Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και τα βασικά χαρακτηριστικά τους.....	22
2.2.1 Οι δημόσιες βιβλιοθήκες και ο κοινωνικός αποκλεισμός.....	24
2.3 Το παράδειγμα των δημόσιων βιβλιοθηκών της Δανίας για τις εθνικές μειονότητες.....	26
<u>3^ο Κεφάλαιο</u>	
3.1 Ορισμός μειονοτήτων και γενικά χαρακτηριστικά τους.....	28
3.2 Δημόσιες βιβλιοθήκες και μειονότητες.....	30
3.2.1 Αντιμετωπίζοντας τις ανάγκες της βιβλιοθήκης των εθνικών μειονοτήτων.....	31
3.2.2 Κατηγορίες υλικών για τις συλλογές εθνικών γλωσσών.....	32
3.2.3 Συλλογή και επιλογή του υλικού.....	33
3.2.4 Τύποι μορφών υλικού.....	34
3.2.5 Βιβλιογραφική και υλική πρόσβαση.....	35

2.6 Συντήρηση συλλογής.....	35
2.7 Προγράμματα, υπηρεσίες και κοινωνικές σχέσεις.....	36
2.8 Πολιτιστική ποικιλομορφία.....	38
2.9 Προγραμματισμός και marketing.....	38
2.10 Υπηρεσίες για απομακρυσμένη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη.....	39
2.11 Πληροφοριακές υπηρεσίες.....	39
2.12 Προσωπικό.....	40
3 Σχολικές βιβλιοθήκες και μειονότητες.....	41
3.1 Το μανιφέστο για τις σχολικές βιβλιοθήκες διακηρύσσει.....	41
βιβλιογραφία.....	44
αράρτημα.....	48

Εισαγωγή

Ιστορική και γεωγραφική ανασκόπηση

Οι βιβλιοθήκες έχουν ιστορία αιώνων. Αρχικά δημιουργήθηκαν για τους λίγους, τους εκλεκτούς (Αρχαιότητα, Ρωμαϊκή εποχή, Βυζάντιο, Αναγέννηση) και χρειάστηκε να περάσουν αιώνες για να εισέλθουν στις πύλες τους οι πολλοί. Στην πραγματικότητα η ίδρυση λαϊκών βιβλιοθηκών με τη σημερινή αντίληψη που έχουμε για τη λειτουργία τους, συνδέεται με τη Βιομηχανική Επανάσταση. Την εποχή εκείνη εξ ανάγκης δημιουργείται ένα νέο είδος βιβλιοθήκης: ανοιχτή για όλους τους πολίτες κυρίως στην Αγγλία και την Αμερική, γιατί η βιομηχανία χρειαζόνταν ενημερωμένο εργατικό δυναμικό.

Οι βιβλιοθήκες είναι οι πρώτοι οργανισμοί πληροφόρησης και τεκμηρίωσης που ιδρύονται για να συγκεντρώσουν και να συντηρήσουν έργα που προορίζονται για ειδήμονες. Μέσα από την αξιοποίηση των συλλόγων τους και την προαγωγή της ανάγνωσης θα εξελιχθούν αργότερα σε πολιτιστικούς οργανισμούς.

Ανάμεσα στην Βόρεια και τη Νότια Ευρώπη παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση στην ανάπτυξη και την ποικιλία των παρεχόμενων υπηρεσιών. Στην Αγγλία για παράδειγμα οι δημόσιες βιβλιοθήκες στεγάζουν κατά κανόνα και υπηρεσίες αναζήτησης απασχόλησης κάτι που σε χώρες της Μεσογείου συναντάμε σαν εξειδικευμένα «γραφεία ευρέσεως εργασίας».

Στη Νότια Ευρώπη θα συνειδητοποιήσουν κάπως καθυστερημένα την κοινωνική διάσταση των βιβλιοθηκών γιατί σε αυτές τις χώρες υπάρχει μεγάλη ανάπτυξη και εξειδίκευση των κοινωνικών υπηρεσιών. Οι βιβλιοθήκες παρέχουν τέτοιου τύπου υπηρεσίες συνεργαζόμενες συνήθως με εξειδικευμένους οργανισμούς κοινωνικής παρέμβασης. (13, 29)

Η αποτελεσματικότητα της κοινωνικής δράσης των βιβλιοθηκών

Ο τρόπος με τον οποίο οι βιβλιοθήκες επενδύουν σε αυτό τον τομέα είναι συχνά ανοργάνωτος και τα μέσα που χρησιμοποιούν είναι πενιχρά. Αυτού του τύπου οι ενέργειες έχουν πολύ λίγα αποτελέσματα, απαιτούνται πολλά μέσα για να προσεγγίσεις ένα πολύ μικρό κοινό, κάτι που ισχύει για κάθε κοινωνική παρέμβαση. Συχνά τέτοιες δραστηριότητες είναι το άλλοθι για να έχουν οι βιβλιοθηκάριοι τη συνείδηση τους ήσυχη.

Όταν οι βιβλιοθήκες δίνουν προτεραιότητα στον πληροφοριακό και πολιτιστικό ρόλο που πρέπει να διαδραματίσουν, ανταποκρίνονται πολύ πιο αποτελεσματικά και με μικρότερο κόστος στις ανάγκες του «φυσικού κοινού» τους.(13)

Νέες εξελίξεις στην ελληνική πραγματικότητα

Το κοινωνικό στοιχείο υπερβαίνει την απλή κοινωνική δράση, αφορά την ίδια τη ζωή μέσα στην κοινωνία, τους κοινωνικούς δεσμούς.

Η κοινωνική πρόκληση για τις βιβλιοθήκες σήμερα είναι να επιτύχουν μέσα στον ίδιο χώρο τη συνύπαρξη ανθρώπων με πολύ διαφορετικές προσδοκίες και συμπεριφορές, που θα μπορέσουν όμως όλοι να αποκομίσουν κάτι από τη βιβλιοθήκη ή τουλάχιστον να μάθουν ότι όλοι μπορούμε να συμβιώσουμε σεβόμενοι κάποιους κοινούς κανόνες.

Υπάρχουν 45 δημόσιες βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, οι οποίες χρηματοδοτούνται και υποστηρίζονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι βιβλιοθήκες βρίσκονται σε μεγάλες πόλεις της χώρας. Είκοσι έξι (26) από αυτές χαρακτηρίζονται ως «κεντρικές» και προσφέρουν εκτεταμένες υπηρεσίες μέσω υπηρεσιών κινητών βιβλιοθηκών σε ολόκληρο το νομό στον οποίο ανήκουν. Οι κινητές βιβλιοθήκες επισκέπτονται απομακρυσμένες περιοχές και μικρές αγροτικές και νησιωτικές κοινότητες. Οι τριάντα δύο (32) κινητές βιβλιοθήκες ταξιδεύουν κατά μήκος της χώρας εξυπηρετώντας σχεδόν χίλιες μικρές κοινότητες. Αυτό το πρόγραμμα υπηρεσιών κινητών βιβλιοθηκών χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον εθνικό προϋπολογισμό.

Καθώς οι ελληνικές δημόσιες βιβλιοθήκες αναπτύσσονταν, εμφανίστηκε η ανάγκη τόσο για εκμοντερνισμό του κανονισμού όσο και

για επέκταση των σκοπών και των υπηρεσιών τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η Ελλάδα να εκδώσει ένα νέο Κανονισμό Βιβλιοθηκών τον Ιούνιο του 2003, στον οποίο αναφέρονταν ο ρόλος των δημόσιων βιβλιοθηκών στην κοινωνία της πληροφορίας, η χρήση νέων τεχνολογιών και η σημασία των υπηρεσιών προς την κοινωνία. Νέες Κατευθυντήριες Οδηγίες για Δημόσιες Βιβλιοθήκες ακολούθησαν και οι οποίες έδωσαν έμφαση στην αναγκαιότητα ύπαρξης παιδικών τμημάτων, τομέων πολυμέσων και ανάδειξης της βιβλιοθήκης στα πολιτιστικά προγράμματα της κοινότητας.

Κατά τη διάρκεια της προσπάθειας εξέλιξης και αναδιάρθρωσης των βιβλιοθηκών τέθηκαν σε εφαρμογή τρία προγράμματα:

- I. Η δημιουργία σταθμών ηλεκτρονικής πληροφόρησης μέσα στις βιβλιοθήκες. Προσφέρουν στο κοινό πρόσβαση στο Διαδίκτυο, ενώ προσφέρουν και πληροφόρηση σε εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, επιχειρηματικά, αθλητικά και ψυχαγωγικά θέματα σε τοπικό και σε εθνικό επίπεδο.
- II. Η δημιουργία μιας διαδικτυακής πύλης όπου γύρω στις εξήντα (60) δημόσιες βιβλιοθήκες (κρατικές ή δημοτικές) θα προσφέρουν πληροφορίες για τα ιδρύματά τους, την τοπική κοινωνία αλλά και κυβερνητική πληροφόρηση.
- III. Η ύπαρξη ενός δικτύου μεταξύ κεντρικών βιβλιοθηκών και των κινητών βιβλιοθηκών που αυτή τη στιγμή επισκέπτονται απομακρυσμένες περιοχές. Με αυτό τον τρόπο, τα άτομα που χρησιμοποιούν αυτές τις υπηρεσίες θα έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο και στις νέες τεχνολογίες.

Και τα τρία προαναφερθέντα προγράμματα χρηματοδοτούνται από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας», το οποίο αποτελεί το κύριο όχημα μέσα από το οποίο αλλάζει η μορφή της βιβλιοθήκης από ένα παραδοσιακό ίδρυμα σε ένα δυναμικό οργανισμό για πληροφόρηση.(24)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

1.1 Ορισμός των λαϊκών/ δημοτικών βιβλιοθηκών

Η λαϊκή βιβλιοθήκη/ δημοτική βιβλιοθήκη μπορεί να οριστεί σαν η βιβλιοθήκη που έχει ιδρυθεί και χρηματοδοτηθεί από μία τοπική αρχή (Δήμο ή Κοινότητα) ή σε μερικές περιπτώσεις από ένα κεντρικό κυβερνητικό σώμα, στη διάθεση όλων όσοι επιθυμούν να τη χρησιμοποιήσουν χωρίς καμία προκατάληψη ή διάκριση. Οι λαϊκές βιβλιοθήκες διοικητικά διακρίνονται σε δημοτικές και δημόσιες βιβλιοθήκες.

Η λαϊκή βιβλιοθήκη πρέπει να ιδρύεται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, που έχουν διαμορφωθεί από την Διεθνή Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκών και Ινστιτούτων (IFLA). Τα πρότυπα αυτά θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας την οποία και εξυπηρετεί. Πιο συγκεκριμένα τα πρότυπα αυτά αφορούν :

- ❖ Στην ίδρυση : Η λαϊκή βιβλιοθήκη πρέπει να έχει τη μορφή ενός ανεξάρτητου φορέα.
- ❖ Στη συλλογή : Το μέγεθος της συλλογής θα πρέπει να είναι ανάλογο με του πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται. Η θεματολογία της συλλογής και ο ρυθμός αύξησης της πρέπει να αντιστοιχεί στο μέγεθος του επωφελούμενου πληθυσμού.
- ❖ Στο προσωπικό : Ο αριθμός των εργαζομένων απαιτείται να είναι ανάλογος του πληθυσμού, του μεγέθους της συλλογής και των δραστηριοτήτων της βιβλιοθήκης. Κατά κύριο λόγο σε μια δημοτική βιβλιοθήκη είναι αναγκαία η ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.
- ❖ Στην κτιριακή υποδομή : Σε ότι αφορά στην κτιριακή υποδομή πρωτεύοντα ρόλο παίζει η επιλογή της τοποθεσίας ώστε να επιτυγχάνεται η ευκολότερη δυνατή πρόσβαση του κοινού.

Ο αριθμός των λαϊκών – δημοτικών βιβλιοθηκών δεν είναι με ακρίβεια καθορισμένος. Πολύ περισσότερο δεν φαίνεται να είναι σαφής η εικόνα για το ποιες βιβλιοθήκες λειτουργούν κάτω από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις. Σε μια πρώτη προσπάθεια απογραφής

που έγινε από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο κατεγράφησαν 1.566 βιβλιοθήκες σε όλη τη χώρα. Σε αυτές περιλαμβάνονται 962 λαϊκές βιβλιοθήκες εκ των οποίων 45 είναι δημόσιες και 686 είναι δημοτικές και κοινοτικές. Οι αριθμοί όμως μπορεί να οδηγήσουν σε λανθασμένα συμπεράσματα. Σημαντικός αριθμός των βιβλιοθηκών που έχουν καταγραφεί αποτελεί απλή εικονική πραγματικότητα. Πολλές είναι οι περιπτώσεις βιβλιοθηκών που υπάρχουν κατ' όνομα, όντας ουσιαστικά κάποιο δωμάτιο – αποθήκη με σκονισμένα βιβλία μουσειακής αξίας, χωρίς προσωπικό.

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες αποτελούν τον φορέα συγκέντρωσης και διάθεσης πληροφοριών στην τοπική κοινωνία. Η πραγμάτωση των στόχων τους επιτυγχάνεται μεταξύ άλλων μέσω της εξασφάλισης άμεσης και έγκυρης πρόσβασης στις διαθέσιμες πληροφορίες. Ωστόσο η ανάγκη εξυπηρέτησης κοινού, διαφορετικού μορφωτικού, κοινωνικού, επαγγελματικού επιπέδου, καθώς επίσης και η ποικιλομορφία της παραγόμενης πληροφορίας συμβάλλει στην έλλειψη αποτελεσματικής διάθεσης της. Συγκεκριμένα τα υπάρχοντα πληροφοριακά συστήματα των δημόσιων βιβλιοθηκών περιέχουν αποσπασματικές πληροφορίες, λόγω έλλειψης συνοχής και διασύνδεσης με το σύνολο των παραγόμενων και συνεπώς προσφερόμενων πληροφοριών. Επιπρόσθετα οι μέθοδοι και τα πρότυπα οργάνωσης και δόμησης των δεδομένων διαφοροποιούνται ανάλογα με τη φύση του υλικού. (4,15)

1.2 Ο ρόλος των δημοτικών βιβλιοθηκών και η προσφορά τους στην τοπική κοινωνία

Η βιβλιοθήκη σήμερα δεν είναι το προνόμιο λίγων ανθρώπων όπως τότε που στεγάζονταν σε ναούς και παλάτια και τα βιβλία ήταν δεμένα στα ράφια για να μην μπορεί να τα απομακρύνει κανείς. Δεν είναι αποθήκες βιβλίων ούτε κενοτάφιο σοφών ανθρώπων περασμένων γενεών.

Σύμφωνα με το μανιφέστο της Unesco του 1972, για τις δημοτικές βιβλιοθήκες η δημοτική βιβλιοθήκη είναι το τοπικό κέντρο πληροφόρησης που θέτει στη διάθεση του κοινού κάθε είδους γνώση και πληροφορία. Είναι ένας ζωντανός οργανισμός που βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη και προορισμό, τροφοδοτώντας όλο τον πληθυσμό της χώρας με πνευματική τροφή.

Είναι η τοπική πύλη που οδηγεί στη γνώση, παρέχει τις βασικές προϋποθέσεις για τη δια βίου εκπαίδευση, την ανεξάρτητη λήψη

αποφάσεων και την πολιτιστική εξέλιξη του ατόμου και των κοινωνικών ομάδων.

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί σαν μορφωτικό, πνευματικό, εκπολιτιστικό και ψυχαγωγικό κέντρο. Με το να θέτει το πλούσιο υλικό της και τις υπηρεσίες τις δωρεάν στη διάθεση του κάθε πολίτη, τον βοηθά να συμμετέχει ισότιμα στο δικαίωμα της μόρφωσης, της πληροφόρησης και της αισθητικής καλλιέργειας.

Μπορεί έτσι πράγματι να καταστεί το τοπικό κέντρο της παιδείας, του πολιτισμού και της ανύψωσης του πνευματικού επιπέδου της κοινωνίας γενικότερα. (4)

1.2.1 Οι δημοτικές βιβλιοθήκες την εποχή του Γουτεμβέργιου και την εποχή των byte

Πριν από μερικά χρόνια η βιβλιοθηκονομία θα έφερνε στο μυαλό μας σκονισμένα βιβλία και ανθρώπους–χαρτοπόντικες να αγωνίζονται να τα οργανώσουν. Οι δημοτικές βιβλιοθήκες πρέπει να κερδίσουν το στοίχημα με την τεχνολογία και την εξέλιξη. Η βιβλιοθηκονομία συμβαδίζει με την πληροφορική και για αυτό πρέπει να αντιμετωπίζεται με ανοιχτό μυαλό. Στην αρχή τα βιβλία αποτυπώνονταν σε πλάκες, μετά σε πάπυρο, σε χαρτί και τώρα έχουν λάβει ψηφιακή μορφή.

Η ουσία της βιβλιοθηκονομίας είναι ο τρόπος αναζήτησης και ανάκτησης της πληροφορίας είτε είναι τυπωμένη σε χαρτί είτε αποτυπωμένη σε ψηφιακή μορφή. Ο νέος ρόλος για τις δημοτικές βιβλιοθήκες του σήμερα και του αύριο είναι να αποτελέσουν τον παράγοντα κλειδί στην προώθηση και ολοκλήρωση της Κοινωνίας των Πληροφοριών σε τοπικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα οι δημοτικές βιβλιοθήκες σήμερα χρειάζεται να ανταποκριθούν σε μια σειρά από ρόλους. Μερικοί από τους οποίους είναι :

- ❖ **Του προμηθευτή της πληροφορίας** : Πρόσβαση των χρηστών σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές που θα καλύψουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες.
- ❖ **Της πύλης στη γνώση** : Πρόσβαση των χρηστών στις λεωφόρους της πληροφορίας μέσω της βιβλιοθήκης.
- ❖ **Του εκπαιδευτή** : Ενημέρωση και εκμάθηση των χρηστών στις νέες μορφές καταγραφής της γνώσης.

- ❖ Του οργανωτή της πληροφορίας : Παροχή οργανωμένων τρόπων πρόσβασης στην πληροφορία.
- ❖ Του παραγωγού πληροφορίας και εκδότη : Παραγωγή online καταλόγων και πληροφοριακών πηγών για θέματα που αφορούν την τοπική κοινωνία.
- ❖ Του σύμβουλου : Συνεργασία με τις δημοτικές αρχές για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη μιας σειράς πολιτικών που αφορούν την κοινωνία της πληροφορίας στα όρια του δήμου.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων μπορεί να πραγματοποιηθεί με την αναβάθμιση της υποδομής του υλικού και του λογισμικού εφαρμογών, την στελέχωση και εκπαίδευση ειδικευμένου προσωπικού, καθώς και τη διαμόρφωση λειτουργικού πλαισίου του δικτύου δημοτικών βιβλιοθηκών.

Παρακάτω παρατίθεται το μανιφέστο της Unesco για τις δημόσιες βιβλιοθήκες όπως δημοσιεύθηκε το 1972.(4)

1.3 Το μανιφέστο της UNESCO για τις δημόσιες βιβλιοθήκες 1972¹

Η λαϊκή βιβλιοθήκη είναι ένας δημοκρατικός θεσμός για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την πληροφόρηση.

- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη είναι μια έμπρακτη απόδειξη της πεποίθησης της δημοκρατίας στην καθολική εκπαίδευση που αποτελεί συνεχή και δια βίου διαδικασία για την εκτίμηση των επιτευγμάτων της ανθρωπότητας στον τομέα της γνώσης και του πολιτισμού.
- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη είναι το κύριο μέσο με το οποίο η καταγραφή των σκέψεων και των ιδεών του ανθρώπου και η έκφραση της δημιουργικής του φαντασίας γίνονται προσιτές σε όλους δίχως περιορισμούς.
- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη ενδιαφέρεται για την ανανέωση του πνεύματος των ανθρώπων θέτοντας στη διάθεση τους βιβλία για ψυχαγωγία και ευχαρίστηση, βοηθώντας το σπουδαστή και παρέχοντας ενημερωμένη τεχνική, επιστημονική και κοινωνιολογική πληροφόρηση.

¹ Η μετάφραση του κειμένου δεν είναι η ακριβής αλλά περιλαμβάνει τα κομμάτια που αφορούν το θέμα της εργασίας μου.

- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη πρέπει να ιδρύεται με σαφή νομική διαδικασία, σε ένα πλαίσιο που να διασφαλίζει την παροχή των υπηρεσιών της σε εθνικό επίπεδο. Η συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών είναι νομικά κατοχυρωμένη, έτσι ώστε όλο το υλικό τους σε εθνικό επίπεδο να χρησιμοποιείται πλήρως και να είναι στη διάθεση οποιουδήποτε αναγνώστη.
- ❖ Θα πρέπει να συντηρείται αποκλειστικά από δημόσιους πόρους και δεν θα πρέπει να γίνεται καμία άμεση χρέωση σε κανένα για τις υπηρεσίες της.
- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη για να εκπληρώσει τους σκοπούς της πρέπει να είναι άμεσα προσιτή και να έχει τις πόρτες της ανοιχτές για ελεύθερη και ισότιμη χρήση από όλα τα μέλη της κοινότητας ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικότητας, ηλικίας, θρησκευματος, γλώσσας, κοινωνικής θέσης και εκπαιδευτικού επιπέδου.(14)

1.3.1 Μέσα και υπηρεσίες

- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη πρέπει να προσφέρει στους ενήλικες και στα παιδιά την ευκαιρία να έρχονται σε επαφή με την εποχή τους, να αυτομορφώνονται συνεχώς και να ενημερώνονται για την πρόοδο στις επιστήμες και στις τέχνες.
- ❖ Το περιεχόμενο της θα πρέπει να είναι η ζωντανή απόδειξη της εξέλιξης στη γνώση και στον πολιτισμό που διαρκώς αναθεωρείται, ενημερώνεται και παρουσιάζεται με ελκυστικό τρόπο. Με αυτόν τον τρόπο θα βοηθήσει τους ανθρώπους να σχηματίσουν τη δική τους γνώμη και να αναπτύξουν τις δημιουργικές και κριτικές τους ικανότητες καθώς και τις δυνατότητες κατανόησης. Η λαϊκή βιβλιοθήκη ενδιαφέρεται για τη μετάδοση των πληροφοριών και των ιδεών σε οποιαδήποτε μορφή μπορεί να εκφράζονται.
- ❖ Αφού ο έντυπος λόγος υπήρξε για αιώνες το αποδεκτό μέσο για τη διακίνηση της γνώσης, των ιδεών και της πληροφόρησης, το βιβλίο, τα περιοδικά και οι εφημερίδες παραμένουν τα πιο σημαντικά μέσα των λαϊκών βιβλιοθηκών.

- ❖ Η επιστήμη όμως έχει δημιουργήσει νέες μορφές καταγραφής που θα αποτελέσουν αυξανόμενο μέρος της συλλογής της λαϊκής βιβλιοθήκης. Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται τα έντυπα σε σμίκρυνση για συνεπτυγμένη αποθήκευση και μεταφορά, το φιλμ, οι διαφάνειες, το ηχογραφημένο υλικό και οι βιντεοκασέτες για ενήλικες και παιδιά – μαζί με τον αναγκαίο εξοπλισμό για ατομική χρήση και για πολιτιστικές δραστηριότητες.
- ❖ Το σύνολο της συλλογής θα πρέπει να περιλαμβάνει υλικό πάνω σε όλα τα θέματα και να ικανοποιεί όλα τα ενδιαφέροντα σε διαφορετικά μορφωτικά ή πολιτιστικά πρότυπα.
- ❖ Όλες οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται σε μια κοινότητα θα πρέπει να αντιπροσωπεύονται και θα πρέπει να υπάρχουν βιβλία παγκόσμιου ενδιαφέροντος στις πρωτότυπες γλώσσες τους.
- ❖ Το κτίριο μιας λαϊκής βιβλιοθήκης πρέπει να βρίσκεται σε κεντρικό σημείο, με πρόσβαση για όσους έχουν φυσική αναπηρία, και να είναι ανοιχτό σε ώρες που εξυπηρετούν το χρήστη. Το κτίριο, η διακόσμηση και η επίπλωση του θα πρέπει να είναι ελκυστικά, φιλικά και φιλόξενα. Επίσης πρέπει να είναι ελεύθερη και άμεση η πρόσβαση στα ράφια από τους αναγνώστες.
- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη είναι ένα φυσικό πολιτιστικό κέντρο για την κοινότητα, το οποίο συνδέει ανθρώπους με παρόμοια ενδιαφέροντα. Επομένως είναι αναγκαίος ο χώρος και ο εξοπλισμός για εκθέσεις, συζητήσεις, διαλέξεις, μουσικές εκδηλώσεις και κινηματογραφικές προβολές τόσο για τους ενήλικες όσο και για τα παιδιά.
- ❖ Παραρτήματα της βιβλιοθήκης και κινητές βιβλιοθήκες πρέπει να υπάρχουν στις αγροτικές περιοχές και στα προάστια.
- ❖ Εκπαιδευμένο και ικανό προσωπικό σε επαρκή αριθμό είναι ζωτικό για την επιλογή και την οργάνωση του υλικού και την εξυπηρέτηση των χρηστών. Ειδική εκπαίδευση θα απαιτηθεί για πολλές δραστηριότητες, όπως είναι η απασχόληση με τα παιδιά ή τις ομάδες μειονεκτούντων, το οπτικοακουστικό υλικό και η διοργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων.(14)

1.3.2 Η Λαϊκή βιβλιοθήκη μέσα στην κοινότητα

- ❖ Η λαϊκή βιβλιοθήκη θα πρέπει να έχει ενεργητική και θετική παρουσία, να διακηρύττει την αξία των υπηρεσιών της και να ενθαρρύνει τη χρήση της.
- ❖ Θα πρέπει να συνδέεται με άλλα εκπαιδευτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων των σχολείων, ομάδων εκπαίδευσης ενηλίκων, ομάδων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και αυτών που ενδιαφέρονται για την προώθηση των τεχνών.
- ❖ Θα πρέπει να επαγρυπνεί ως προς τον εντοπισμό των νέων αναγκών και ενδιαφερόντων μέσα στην κοινότητα, όπως είναι η δημιουργία ομάδων με αναγνωστικές απαιτήσεις και νέα ενδιαφέροντα που θα πρέπει να αντιπροσωπεύονται στις συλλογές της βιβλιοθήκης και στις δραστηριότητες της.(14)

1.4 Υπηρεσίες λαϊκών βιβλιοθηκών

Αυτή η ενότητα εξετάζει τις υπηρεσίες που συνήθως παρέχουν οι λαϊκές βιβλιοθήκες ή που θα μπορούσαν να παρέχουν αν θέλουν να πετύχουν τους στόχους τους. Αυτό τίθεται ως πρωτεύον ζήτημα γιατί η εκτίμηση των δυνατοτήτων των λαϊκών βιβλιοθηκών πρέπει να προηγείται, σε οποιαδήποτε περίπτωση παροχών και διαχείρισης των απαιτούμενων πόρων.

Οι λαϊκές βιβλιοθήκες θα πρέπει να είναι εξίσου στη διάθεση όλων των μελών της κοινότητας, χωρίς διάκριση φυλής, χρώματος, εθνικότητας, ηλικίας, φύλου, θρησκείας, γλώσσας, κοινωνικής θέσης ή εκπαιδευτικού επιπέδου. Ο τόπος κατοικίας ή η ύπαρξη φυσικών αναπηριών δεν θα πρέπει να είναι φραγμός σε όποιον επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Όταν οι αναγνώστες δεν μπορούν να έρθουν στην βιβλιοθήκη, ίσως είναι ανάγκη να φέρουμε τη βιβλιοθήκη κοντά τους. Επειδή όμως οι πόροι δεν είναι ποτέ απεριόριστοι, η διαχείρισή τους πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε να αποδίδεται το μέγιστο όφελος στις κοινότητες τους. Κάθε βιβλιοθήκη επομένως θα πρέπει να παρέχει μια σειρά υπηρεσιών, η ποικιλία και το βάθος των οποίων να ταιριάζει απόλυτα στις τοπικές ανάγκες. Η κατανομή των πόρων θα πρέπει να βασίζεται στις ανάγκες του τοπικού

πληθυσμού στο σύνολο του και όχι μόνο στις απαιτήσεις των καθημερινών χρηστών της βιβλιοθήκης.

Οι κοινότητες που εξυπηρετούνται από τις λαϊκές βιβλιοθήκες περιλαμβάνουν πολλούς ανθρώπους που δεν είναι χρήστες της βιβλιοθήκης και που ίσως να μην γίνουν ποτέ χρήστες αν δεν εντοπιστούν οι ανάγκες τους και δεν υπάρξει πρόβλεψη για την ικανοποίησή τους. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες πρέπει να προωθηθούν θετικά και να διαφημιστούν ούτως ώστε οι άνθρωποι να αρχίσουν να αντιλαμβάνονται με ποιους τρόπους μπορούν οι βιβλιοθήκες να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Οι στενοί δεσμοί με τον τοπικό Τύπο, το ραδιόφωνο και την τηλεόραση, με ομάδες ενδιαφερόντων κάθε είδους και ιδιαίτερα με το σχολείο θα συμβάλουν σε αυτό. Έτσι «η έρευνα αγοράς» και η «τεχνική της αγοράς» είναι δύο σημαντικές υπηρεσίες οι οποίες βοηθούν τη βιβλιοθήκη να συνάψει στενούς δεσμούς με το κοινό της. Χωρίς αυτές οι άλλες υπηρεσίες δεν θα καταφέρουν να αποδώσουν στο μέγιστο βαθμό.

Η αρχική λειτουργία της λαϊκής βιβλιοθήκης, το να παρέχει δηλαδή μια συλλογή βιβλίων και περιοδικών για χρήση, και μέσα στο χώρο της βιβλιοθήκης και αλλού, έχει γίνει πυρήνας μιας μεγάλης ποικιλίας από δυνατότητες. Ποικίλλει από τόπο σε τόπο και συχνά υποστηρίζει ή συμπεριλαμβάνει υπηρεσίες που παρέχονται από άλλες πολιτιστικές, ψυχαγωγικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές υπηρεσίες και φορείς.

Παράγοντες που έχουν παίξει ρόλο στην εισαγωγή πρόσθετων υπηρεσιών από τη λαϊκή βιβλιοθήκη είναι :

- ❖ Η αυξανόμενη ποικιλία των μέσων επικοινωνίας και των μεθόδων παρουσίασης και αναπαραγωγής.
- ❖ Η επιθυμία να αξιοποιούνται οι συλλογές της βιβλιοθήκης και να ικανοποιούνται τα ενδιαφέροντα των χρηστών μέσα από διαλέξεις, εκθέσεις και εκδόσεις.
- ❖ Η λογική επέκταση της ενημέρωσης η οποία αποτελεί λειτουργία της βιβλιοθήκης σε ενιαία υπηρεσία πληροφοριών για την κοινότητα.
- ❖ Η μεγαλύτερη κατανόηση των αναγκών διαφόρων ομάδων και ατόμων και η πιο δημιουργική αξιολόγηση της συνεισφοράς των λαϊκών βιβλιοθηκών για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών.
- ❖ Η αναγνώριση της σημασίας που έχει η ανάπτυξη στενότερων δεσμών μεταξύ βιβλιοθήκης και κοινότητας.

- ❖ Η σημασία της μέγιστης δυνατής χρήσης των εγκαταστάσεων της βιβλιοθήκης για την κάλυψη πολλών δραστηριοτήτων μέσα στην κοινότητα. (5)

1.5 Βιβλιοθήκες και πνευματική ελευθερία

Όλοι οι άνθρωποι έχουν το θεμελιώδες δικαίωμα να έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις εκφάνσεις της γνώσης, της δημιουργικότητας και της πνευματικής δραστηριότητας αλλά και να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους δημοσίως.

Το δικαίωμα στη γνώση και η ελευθερία της έκφρασης είναι δυο όψεις της ίδιας αρχής. Η ελευθερία της έκφρασης κατανοείται από τη διατήρηση του δικαιώματος στη γνώση. Το δικαίωμα στη γνώση σχετίζεται άμεσα με την ελευθερία της σκέψης και της συνείδησης και με όλα τα άλλα θεμελιώδη δικαιώματα. Η ελευθερία τόσο της σκέψης όσο και της έκφρασης είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφόρηση.

Το δικαίωμα για ελεύθερη πρόσβαση στις πληροφορίες και στις ιδέες είναι ζωτικό σε κάθε κοινωνία. Αν οι πολίτες έχουν να κάνουν επιλογές που αφορούν προσωπικά τους ζητήματα ή να συμμετάσχουν στα κοινά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πολιτικές, κοινωνικές, επιστημονικές και οικονομικές πληροφορίες άλλα και στα πολιτικά δρώμενα. Χρειάζονται πρόσβαση στην ευρύτερη κλίμακα των ιδεών, πληροφοριών και εικόνων. Η ελευθερία, η ευημερία και η ανάπτυξη της κοινωνίας εξαρτώνται από την εκπαίδευση όσο και από την απρόσκοπτη πρόσβαση στη γνώση, στη σκέψη, στον πολιτισμό και στην πληροφόρηση.

Αυτό το δικαίωμα στην πνευματική ελευθερία είναι απαραίτητο για τη δημιουργία και την ανάπτυξη μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Η ύπαρξη της πνευματικής ελευθερίας στις βιβλιοθήκες είναι σημαντική ένδειξη της προόδου της δημοκρατίας ενός έθνους.(17)

1.6 Πύλες προς τη γνώση

Η ελευθερία της πρόσβασης στις πληροφορίες μέσα από δημόσια ιδρύματα όπως είναι οι βιβλιοθήκες αποτελεί εγγύηση προς όλους ότι διαθέτουν όλες τις ευκαιρίες να εκφράζονται ελεύθερα. Η καλής ποιότητας υπηρεσίες της βιβλιοθήκης αποτελούν απαραίτητο συστατικό για την πρόσβαση σε παγκόσμιο επίπεδο. Μια δέσμευση απέναντι στην πνευματική ελευθερία είναι βασική ευθύνη της βιβλιοθήκης και του επιστήμονα της πληροφόρησης.

Συνεπώς οι βιβλιοθήκες και το προσωπικό που εργάζεται σε αυτές θα πρέπει να εμμένουν στις αρχές της πνευματικής ελευθερίας, της ελεύθερης πρόσβασης στην πληροφόρηση και της ελευθερίας της έκφρασης και να αναγνωρίζουν τα προσωπικά δεδομένα του κάθε χρήστη της βιβλιοθήκης.

- ❖ Προσφέρουν πρόσβαση στις πληροφορίες, στις ιδέες και στα αναγνώσματα. Υπηρετούν ως πύλες στη γνώση, στη σκέψη και στον πολιτισμό.
- ❖ Προσφέρουν την απαραίτητη υποστήριξη για τη δια βίου μάθηση, την ανεπηρέαστη λήψη αποφάσεων και την πολιτιστική ανάπτυξη τόσο για τα άτομα όσο και για τις ομάδες.
- ❖ Συνεισφέρουν στην ανάπτυξη και τη διατήρηση της πνευματικής ελευθερίας και βοηθούν τη διασφάλιση των βασικών δημοκρατικών αξιών και των παγκόσμιων πολιτικών δικαιωμάτων.
- ❖ Έχουν την ευθύνη να εγγυηθούν αλλά και να διευκολύνουν την πρόσβαση στην πνευματική δραστηριότητα. Σε αυτή την κατεύθυνση οι βιβλιοθήκες αποκτούν, διατηρούν και διαθέτουν τη μεγαλύτερη ποικιλία υλικού, η οποία αντανακλά τον πλουραλισμό και την πολυφωνία της κοινωνίας.
- ❖ Θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι η επιλογή και η διάθεση του υλικού και των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης διέπονται από επαγγελματικές αντιλήψεις και όχι από πολιτικές, ηθικές ή θρησκευτικές απόψεις.
- ❖ Θα πρέπει να αποκτούν, να οργανώνουν και να διαδίδουν τις πληροφορίες ελεύθερα και να εναντιώνονται σε κάθε μορφή λογοκρισίας.

- ❖ Θα πρέπει να επιτρέπουν την ισότιμη πρόσβαση όλων των χρηστών στο υλικό, στα μέσα και στις υπηρεσίες. Δεν θα πρέπει να γίνονται διακρίσεις λόγω της φυλής, του θρησκευματος, του γένους, της ηλικίας ή άλλου λόγου.
- ❖ Οι χρήστες της βιβλιοθήκης θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα για εμπιστευτικότητα και ανωνυμία. Οι βιβλιοθηκονόμοι δεν θα πρέπει να αποκαλύπτουν την ταυτότητα των χρηστών ή του υλικού που χρησιμοποιούν σε κάποιον τρίτο.
- ❖ Οι βιβλιοθήκες που χρηματοδοτούνται από δημόσιους πόρους και στις οποίες το κοινό έχει πρόσβαση θα πρέπει να υποστηρίζουν τις αρχές της πνευματικής ελευθερίας.
- ❖ Οι βιβλιοθηκονόμοι αυτών των βιβλιοθηκών έχουν το καθήκον να υποστηρίζουν αυτές τις αρχές.
- ❖ Οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους τόσο απέναντι στους «εργοδότες» τους όσο και απέναντι στους χρήστες τους. Σε περίπτωση σύγκρουσης αυτών των υποχρεώσεων, το καθήκον απέναντι στους χρήστες προηγείται.(17)

1.7 Ελεύθερη πρόσβαση και κανόνες από τους οποίους διέπεται

Μια βασική αρχή των δημόσιων βιβλιοθηκών είναι ότι οι υπηρεσίες της πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όλους και να μην απευθύνονται σε μια μόνο κοινωνική ομάδα αποκλείοντας τις υπόλοιπες. Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα τα οποία θα διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες των βιβλιοθηκών θα παρέχονται ίσα και στις μειονοτικές ομάδες μιας κοινωνίας, όπως στις γλωσσολογικές μειονότητες, στους ανθρώπους με σωματικές αναπηρίες ή σε άτομα που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές και δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στις βιβλιοθήκες. Οι χρήστες έχουν το δικαίωμα της εμπιστευτικότητας και της διακριτικότητας εκ μέρους του προσωπικού των βιβλιοθηκών. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να τηρούν αυτό το δικαίωμα μέσω της πολιτικής που ακολουθούν και των πρακτικών τους, ενώ παράλληλά δεν θα πρέπει να περικόπτεται οποιοδήποτε δικαίωμα χρηστών που ανήκουν σε μειονότητες.

Οι βιβλιοθήκες δρώντας μέσα στα πλαίσια των αντικειμενικών σκοπών τους, πρέπει να υποστηρίζουν την πρόσβαση σε πληροφορίες

πάνω σε όλα τα θέματα που είναι πιθανό να ενδιαφέρουν τους χρήστες-ανεξάρτητα από την ηλικία τους ή το περιεχόμενο του υλικού. Οι βιβλιοθήκες έχουν την υποχρέωση να προσφέρουν πρόσβαση στις πληροφορίες και να μην την αρνούνται αποκλειστικά και μόνο λόγω του ότι θεωρούν πως κάποιες πληροφορίες δεν έχουν αξία.

Τα ηθικά ιδανικά του επαγγέλματος είναι αυτά που καθορίζουν τη λειτουργία μιας βιβλιοθήκης και πιο συγκεκριμένα το πώς αντιμετωπίζει το προσωπικό της τους χρήστες. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής : Να εξυπηρετούνται όλοι οι χρήστες, να βελτιώνονται συνεχώς οι δυνατότητες πρόσβασης, να προστατεύονται η εμπιστευτικότητα και η πνευματική ελευθερία, να δημιουργούνται και να διατηρούνται συλλογές με ποικιλία υλικού και να προάγονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και η αξιοπρέπεια τόσο των χρηστών όσο και του προσωπικού της βιβλιοθήκης.

Παρακάτω παρατίθεται ο Κώδικας Ηθικής της Αμερικανικής Ένωσης βιβλιοθηκών και ο Ελληνικός Κώδικας Δεοντολογίας του Βιβλιοθηκονόμου, όπου φαίνεται η σπουδαιότητα της ύπαρξης αξιών για τη σωστή και την απροκατάληπτη εξυπηρέτηση των χρηστών από τις βιβλιοθήκες.

1.8 Κώδικας Ηθικής της Αμερικανικής Ένωσης Βιβλιοθηκών

Ως μέλη της Αμερικανικής Ένωσης Βιβλιοθηκών αναγνωρίζουμε τη σημασία της κωδικοποίησης και της γνωστοποίησης στους επαγγελματίες της πληροφόρησης και στο κοινό γενικότερα των ηθικών αρχών από τις οποίες διέπεται η δουλειά των βιβλιοθηκονόμων, των άλλων επαγγελματιών που προσφέρουν υπηρεσίες πληροφόρησης, των ενώσεων βιβλιοθηκών και του προσωπικού των βιβλιοθηκών.

Ηθικά διλήμματα υπάρχουν όταν οι αξίες βρίσκονται σε σύγκρουση. Ο Κώδικας Ηθικής της Αμερικανικής Ένωσης Βιβλιοθηκών εκθέτει τις αξίες στις οποίες έχουμε αφιερωθεί και ενσωματώνει τις ηθικές ευθύνες του επαγγέλματος σε αυτό το μεταβαλλόμενο πληροφοριακό περιβάλλον.

Σε μεγάλο βαθμό επηρεάζουμε ή ελέγχουμε την επιλογή, την οργάνωση, τη διατήρηση και τη διάδοση των πληροφοριών. Σε αυτό το πολιτικό σύστημα που βασίζεται σε πολίτες που ενημερώνονται, είμαστε μέλη ενός επαγγελματικού τομέα σαφώς αφιερωμένου στην πνευματική ελευθερία και στην ελευθερία της πρόσβασης στην πληροφόρηση. Έχουμε την ιδιαίτερη υποχρέωση να εγγυηθούμε την ελεύθερη ροή των πληροφοριών και των ιδεών στις τωρινές και τις μελλοντικές γενιές.

Οι αρχές αυτού του Κώδικα εκφράζονται με σαφείς δηλώσεις που διευκολύνουν τη λήψη ηθικών αποφάσεων. Αυτές οι δηλώσεις προσφέρουν ένα γενικό πλαίσιο, αλλά δεν μπορούν και δεν υπαγορεύουν συμπεριφορά σε συγκεκριμένες καταστάσεις.

- ❖ Προσφέρουμε το υψηλότερο επίπεδο υπηρεσιών σε όλους τους χρήστες της βιβλιοθήκης μέσα από κατάλληλες και χρήσιμα οργανωμένες πηγές, ισότιμες πολιτικές υπηρεσιών, ισότιμη πρόσβαση στο υλικό και ακριβείς, αμερόληπτες και με αβρότητα απαντήσεις σε όλα τα αιτήματα.
- ❖ Τηρούμε τις αρχές της πνευματικής ελευθερίας και αντιστεκόμαστε σε όλες τις προσπάθειες λογοκρισίας των πηγών της βιβλιοθήκης.
- ❖ Προστατεύουμε το δικαίωμα του κάθε χρήστη στην εμπιστευτικότητα με σεβασμό στις πληροφορίες που αναζητούνται ή λαμβάνονται υπόψη, δανείζονται, αποκτώνται ή μεταβιβάζονται.
- ❖ Αναγνωρίζουμε και σεβόμαστε τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.
- ❖ Συμπεριφερόμαστε στους συνεργάτες και στους άλλους συναδέλφους μας με σεβασμό, τιμιότητα και καλή πίστη, ενώ οι συνθήκες εργασίας είναι τέτοιες που διασφαλίζουν τα δικαιώματα και την ευημερία για όλους τους εργαζομένους των ιδρυμάτων μας.
- ❖ Δεν δίνουμε προβάδισμα στα προσωπικά συμφέροντα έναντι των χρηστών της βιβλιοθήκης, των συναδέλφων ή των ιδρυμάτων στην υπηρεσία των οποίων βρισκόμαστε.
- ❖ Διαχωρίζουμε τις προσωπικές μας πεποιθήσεις από τα επαγγελματικά μας καθήκοντα και δεν επιτρέπουμε στα προσωπικά μας πιστεύω να παρεμβαίνουν στη δίκαιη απεικόνιση των σκοπών των ιδρυμάτων μας ή στην παροχή της πρόσβασης στις πληροφοριακές πηγές.
- ❖ Αναζητούμε την υπεροχή του επαγγέλματος διατηρώντας και αυξάνοντας τις γνώσεις και τις ικανότητες μας, ενθαρρύνοντας την επαγγελματική ανάπτυξη των συνεργατών και καλλιεργώντας τις φιλοδοξίες των εν δυνάμει μελών του επαγγέλματος.(14)

1.9 Κώδικας Δεοντολογίας Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων

Όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια ο ρόλος της βιβλιοθήκης και των ατόμων που εργάζονται σε αυτή είναι πολύ σημαντικός για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, γιατί η βιβλιοθήκη αποτελεί το μέσο για την παροχή πληροφοριών αλλά και το μέσο που **επιτρέπει την ελεύθερη πρόσβαση σε όλους ανεξαιρέτως ηλικίας, φύλου, εθνικότητας, θρησκείας και πολιτικών πεποιθήσεων.** Για αυτό το λόγο έκρινα σκόπιμο πριν αναφερθώ στις εξελίξεις που υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα πάνω στο θέμα της ενσωμάτωσης των μειονοτήτων να παραθέσω τον κώδικα δεοντολογίας των βιβλιοθηκονόμων.

Ο κώδικας δεοντολογίας είναι ένας κώδικας ηθικής και δεσμεύει τον βιβλιοθηκονόμο ως επαγγελματία. Δεν είναι κώδικας νομικού χαρακτήρα. Στον κώδικα αυτό έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης τα μέλη της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων Πληροφόρησης. Ο κώδικας δεοντολογίας αντιπροσωπεύει την αυτονομία του επαγγέλματος και αναφέρεται στις υποχρεώσεις του βιβλιοθηκονόμου απέναντι στον χρήστη και στο επάγγελμα. (1)

1. Υποχρεώσεις απέναντι στο χρήστη

- 1.1 Ο βιβλιοθηκονόμος εξασφαλίζει στον χρήστη την πρόσβαση στις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες για το κοινό χωρίς κανένα περιορισμό που δεν είναι επιβεβλημένος από νόμους ή κανονισμούς.
- 1.2 Η πληροφόρηση που παρέχεται από τον βιβλιοθηκονόμο είναι πλήρης, αντικειμενική δηλαδή μη καθοδηγούμενη από απόψεις, ιδέες και αξίες του βιβλιοθηκονόμου ούτε εξωτερικών κέντρων πολιτικών ή οικονομικών.
- 1.3 Στην διαδικασία παροχής εξυπηρέτησης από τη βιβλιοθήκη, ο βιβλιοθηκονόμος **δεν λαμβάνει υπόψη φύλο, ηλικία, κοινωνική κατάσταση, θρησκευτική πίστη, πολιτικές πεποιθήσεις.**

- 1.4 Ο βιβλιοθηκονόμος απορρίπτει κάθε είδος λογοκρισίας στα ντοκουμέντα που συγκεντρώνει, επεξεργάζεται και διαθέτει για την πληροφόρηση του κοινού.
- 1.5 Ο βιβλιοθηκονόμος εγγυάται την εμπιστευτική παροχή της πληροφορίας και των πηγών που επιθυμεί ο χρήστης.
- 1.6 Ο βιβλιοθηκονόμος κατά την εξέλιξη των επαγγελματικών του υποχρεώσεων δεν πρέπει να εμπλέκεται σε συγκρούσεις συμφερόντων και να χρησιμοποιεί για δική του και μόνο ωφέλεια πληροφορίες και πόρους.
- 1.7 Είναι καθήκον του βιβλιοθηκονόμου να προάγει σε επίπεδο προσωπικό και συλλογικό την αυτονομία και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης ως εργαλείου της δημοκρατίας.

2. Υποχρεώσεις προς το επάγγελμα

- 2.1 Ο βιβλιοθηκονόμος πρέπει να τιμά το επάγγελμα με την βαθιά συναίσθηση της κοινωνικής του χρησιμότητας.
- 2.2 Ο βιβλιοθηκονόμος πρέπει να διαθέτει μια ευρεία και σε βάθος επαγγελματική κατάρτιση μέσω της οποίας παρέχει στο χρήστη υπηρεσίες υψηλής ποιότητας σε σχέση με τις καθορισμένες παραμέτρους αποτελεσματικότητας και άριστης χρήσης των πηγών πληροφόρησης.
- 2.3 Η επαγγελματική γνώση πρέπει να έχει συνεχή ενημέρωση και με την συμμετοχή σε βιβλιοθηκονομικές ενώσεις και οργανισμούς.
- 2.4 Στην επαγγελματική του δραστηριότητα, οι σχέσεις του βιβλιοθηκονόμου με τους συναδέλφους του πρέπει να βασίζονται στις αρχές της ορθότητας, του σεβασμού και του πνεύματος συνεργασίας.

3. Υποχρεώσεις προς το υλικό και την πληροφορία

- 3.1. Ο βιβλιοθηκονόμος δεσμεύεται να προωθεί την αξιοποίηση και την προστασία του υλικού και της πληροφορίας.
- 3.2. Ο βιβλιοθηκονόμος δεσμεύεται να διασφαλίζει την μετάδοση της γνώσης μέσω της ορθολογικής οργάνωσης των τεκμηρίων και δρώντας με αμεροληψία και επαγγελματισμό.
- 3.3. Ο βιβλιοθηκονόμος γνώστης του αντικειμένου στα πλαίσια του οποίου, ενεργεί, δεσμεύεται να προωθεί προσωπικά και σε πλαίσια συνεργασιών, την ολοκλήρωση των διαφόρων πληροφοριακών συστημάτων και την άρση των γεωγραφικών και οργανωτικών εμποδίων που περιορίζουν την διακίνηση των πληροφοριών και των τεκμηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

2.1 Κοινωνικός αποκλεισμός

Οι ομάδες που ασχολούνται με το θέμα του κοινωνικού αποκλεισμού δε συμφωνούν να δώσουν έναν συγκεκριμένο ορισμό για αυτόν τον όρο. Η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EUROSTAT) θεωρεί τον κοινωνικό αποκλεισμό ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που αποτρέπει τα άτομα από την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνία. Ο κοινωνικός αποκλεισμός εστιάζει στις ανάγκες εκείνων που είναι αποκλεισμένοι. Περιλαμβάνει άτομα και ομάδες που υποφέρουν από άμεσες και έμμεσες διακρίσεις, όπως και μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού – παιδιά και νέοι, μεγαλύτεροι σε ηλικία και γυναίκες – που θεωρείται ότι έχουν κάποια μειονεκτήματα και έτσι περιθωριοποιούνται από την κοινωνία. Υπάρχει μια διαφορά ανάμεσα στους όρους ανεργία, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός.

- ❖ Ανεργία είναι η κατάσταση που κάποιος στερείται έμμισθης εργασίας σε μια δεδομένη χρονική περίοδο της εργασιακής του ζωής.
- ❖ Η φτώχεια προσδιορίζεται από τους ανεπαρκείς πόρους για την επιβίωση του ατόμου. Μεταφράζεται σε μη πρόσβαση σε συγκεκριμένες βασικές υπηρεσίες και αγαθά.
- ❖ Τέλος ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι ένα πιο πολύπλοκο φαινόμενο, το οποίο περιλαμβάνει όχι μόνο έλλειψη πρόσβασης σε συγκεκριμένες υπηρεσίες αλλά και κοινωνικο-δημογραφικούς παράγοντες, την κοινωνικοπολιτιστική κατάσταση των ατόμων και την ποιότητα του επιπέδου ζωής τους.

Σοβαρότατοι παράγοντες που αυξάνουν τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού μπορεί να είναι : η μακροχρόνια ανεργία, το χαμηλό εισόδημα για μεγάλα χρονικά διαστήματα, η χαμηλής ποιότητας απασχόληση, η έλλειψη προσόντων για την αγορά εργασίας και η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, η προέλευση από οικογένεια ευάλωτη σε κοινωνικό αποκλεισμό, η κάθε είδους αναπηρία, η κακή υγεία, η χρήση ναρκωτικών και ο αλκοολισμός, η διαβίωση σε περιοχή πολυποίκιλα υποβαθμισμένη, η έλλειψη στέγης και ο ρατσισμός.

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες μπορούν να συντελέσουν σημαντικά στην αναγέννηση μιας περιοχής με την παροχή δυνατότητας πρόσβασης στις Τεχνολογίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας και με την ενθάρρυνση της χρήσης της βιβλιοθήκης ως ενός ουδέτερου τόπου συνάντησης. Η πρωτοβουλία των δημοσίων βιβλιοθηκών για επαφή με κατοίκους που είναι απομονωμένοι και δεν είναι καλά πληροφορημένοι μπορεί να ενισχύσει τη συνεκτικότητα του κοινωνικού ιστού της περιοχής τους.

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες δεν έχουν ακόμα εθνική πολιτική που να ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές που δημοσιεύονται στα έντυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου εδραιώνεται η σημασία του ρόλου της δημόσιας βιβλιοθήκης στην καταπολέμηση των κινδύνων και στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής. Μια πρόκληση για τις βιβλιοθήκες είναι η συγκέντρωση και το ξεδιάλυμα των στοιχείων που υπογραμμίζουν θέματα ισότητας και κοινωνικής συνοχής που βρίσκονται ανακατεμένα σε διαφορετικά σημεία στη νομοθεσία, σε σημαντικές εκθέσεις και πρωτοβουλίες και η ενσωμάτωση αυτών των στοιχείων στις υπηρεσίες τους, συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών που βασίζονται στις Τεχνολογίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας.(3, 20, 22)

2.1.1 Αίτια κοινωνικού αποκλεισμού

Κάποιες από τις αιτίες που οδηγούν τους ανθρώπους σε αποκλεισμό από την εκπαίδευση είναι οι παρακάτω:

- ❖ Ορισμένες ομάδες αποκλείονται δια νόμου, π.χ. η περίπτωση κατά την οποία οι λαθρομετανάστες δεν έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση.
- ❖ Ορισμένες ομάδες αποκλείονται έμμεσα, π.χ. μειονότητες που υποχρεώνονται να φοιτήσουν σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν παίρνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες τους σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα χαμηλότερης ποιότητας από αυτό που ισχύει για την ευρύτερη κοινωνία.
- ❖ Ορισμένες ομάδες περιορίζονται ως προς τις δυνατότητες τους να αποκτήσουν ικανοποιητικό ποσοστό της παρεχόμενης εκπαίδευσης γιατί κάποιοι καθοριστικοί παράγοντες λειτουργούν αποτρεπτικά, π.χ. ένα άτομο με ειδικές ανάγκες μπορεί να συμμετέχει στην

εκπαίδευση μόνον όταν υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις που επιτρέπουν την πρόσβαση του στο σχολείο.(9)

2.2 Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και τα βασικά χαρακτηριστικά τους

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες στην Ευρώπη προσφέρουν ήδη υπηρεσίες για τις παρακάτω ομάδες πολιτών, παρότι οι προσφερόμενες υπηρεσίες σε καμία περίπτωση δεν έχουν κάποια συνέπεια ως προς την ποιότητα, το είδος ή τη γεωγραφική κατανομή. Από αυτές τις ομάδες επέλεξα να ασχοληθώ ιδιαίτερα με τους πρόσφυγες, τους μετανάστες και τις εθνικές και πολιτιστικές μειονότητες.

- ❖ Άτομα με αναπηρίες
- ❖ Παιδιά και νέοι
- ❖ Ηλικιωμένοι
- ❖ Άνεργοι
- ❖ Άστεγοι
- ❖ Πρόσφυγες
- ❖ Φυλακισμένοι
- ❖ Μετανάστες
- ❖ Εθνικές και πολιτιστικές μειονότητες
- ❖ Άτομα που εγκατέλειψαν νωρίς το σχολείο
- ❖ Αγροτικοί πληθυσμοί
- ❖ Φτωχοί

Η γλωσσική, εθνική και πολιτιστική σύνθεση των διαφόρων χωρών του κόσμου ποικίλει και η ποικιλία αυτή συνίσταται στην ύπαρξη:

❖ Μειονοτήτων μεταναστών: Σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται μόνιμοι «άποικοι» που έχουν τη δική τους γλώσσα, τη δική τους θρησκεία και το δικό τους πολιτισμό – στοιχεία τελείως ξεχωριστά από αυτά του πληθυσμού της χώρας που τους φιλοξενεί – αλλά και οι απόγονοι των μεταναστών οι οποίοι συνεχίζουν να ταυτίζονται με τον τρόπο ζωής, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις των προγόνων τους.

❖ Ατόμων αιτούντων άσυλο, προσφύγων και ατόμων με προσωρινή άδεια παραμονής.

❖ Μεταναστών εργαζομένων: Σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται οι προσωρινοί εργαζόμενοι – μετανάστες και τα

προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς τους. Είναι οι μετανάστες που δε σκοπεύουν να μείνουν μόνιμα στη χώρα.

❖ Εθνικών μεταναστών: Αυτές είναι ντόπιες, εγκατεστημένες από πολύ παλιά ομάδες με υφισταμένη επί μακρόν και πολύ ευδιάκριτη εθνική, γλωσσική, πολιτιστική ταυτότητα ξεχωριστή από αυτήν της πλειοψηφίας. Μπορεί να χρησιμοποιούν την επίσημη γλώσσα της χώρας (όπως οι Πομάκοι της Θράκης) ή να έχουν στην ουσία υιοθετήσει την επίσημη γλώσσα της χώρας. Οι εθνικές μειονότητες μπορεί να έχουν κοινή γλώσσα ή πολιτισμό/ θρησκεία με την πλειοψηφία γειτονικών χωρών ή να περιορίζονται στη χώρα που είναι μειοψηφία.

❖ Παλινοστούντων και ντόπιων, η ομιλία των οποίων βασίζεται σε τοπικές διαλέκτους. Σε πολλές χώρες υπάρχει μεγάλη ποικιλία από διαλέκτους που χρησιμοποιούνται και ζωντανοί τοπικοί πολιτισμοί, αλλά και οι παλινοστούντες είναι μια ομάδα ατόμων που με την επιστροφή τους στην πατρίδα τους φέρνουν μαζί τους γλωσσικά ιδιώματα και πολιτιστικά στοιχεία από τις χώρες στις οποίες έζησαν.

❖ Μιας παγκόσμιας κοινωνίας : Στην παγκόσμια κοινωνία είμαστε όλοι μέρη πολιτιστικών μειονοτήτων και όλοι οι πολιτισμοί εκπροσωπούνται στην παγκόσμια πληροφοριακή δομή.

Οι εθνικές, γλωσσικές και πολιτιστικές/ θρησκευτικές μειονότητες έχουν πολλά προβλήματα και πολλές ανάγκες ως αποτέλεσμα των διαφορετικών πολιτισμικών προτύπων και των πιθανών προβλημάτων εναρμόνισης τους με την κοινωνία μέσα στην οποία καλούνται να ζήσουν και να εργαστούν.(3, 18)

2.2.1 Οι Δημόσιες βιβλιοθήκες και ο κοινωνικός αποκλεισμός

Ενέργειες που οφείλουν να κάνουν οι βιβλιοθήκες για την εξυπηρέτηση των παραπάνω αποκλεισμένων κοινωνικά ομάδων :

- ❖ Να κάνουν τις υπηρεσίες κοινές και για τις ειδικές ομάδες, να μην τις αντιμετωπίζουν πάντα σαν ξεχωριστή κατηγορία από τις υπόλοιπες υπηρεσίες.
- ❖ Να συμβουλευονται τις ομάδες, να βεβαιώνονται ότι η φωνή των ομάδων αυτών ακούγεται μέσω της συμβουλευτικής. Οι γενικοί τύποι συμβουλευτικής δεν είναι πάντα κατάλληλοι.
- ❖ Να δημιουργήσουν νέες υπηρεσίες για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των νέων κοινωνικών ομάδων.
- ❖ Να συμπορεύονται με άλλες υπηρεσίες π.χ. εθελοντικές υπηρεσίες, ενημέρωση πολιτών.
- ❖ Να παρέχουν δωρεάν πρόσβαση στην τεχνολογία πληροφορίας και επικοινωνίας, καθώς και στο διαδίκτυο.
- ❖ Να προσαρμόσουν τις ώρες λειτουργίας έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των νέων κοινωνικών ομάδων.
- ❖ Να επιλέγουν την τοποθεσία των βιβλιοθηκών με γνώμονα την ανάγκη και όχι ιστορικούς λόγους.
- ❖ Να συνεργαστούν με άλλους φορείς π.χ. το Συμβούλιο για τους πρόσφυγες.

Τα βήματα για την επίτευξη της κοινωνικής ένταξης που πρέπει να ακολουθούν οι βιβλιοθηκονόμοι είναι:

- 1) Να εντοπίζουν τους κοινωνικά αποκλεισμένους.
- 2) Να αναθεωρούν την τωρινή πρακτική.
- 3) Να θέτουν στόχους και προτεραιότητες.
- 4) Να εξελίσσουν και να εκπαιδεύουν το προσωπικό για να ανταποκρίνεται σε νέα θέματα και τρόπους για να παρέχει υπηρεσίες και να δέχεται νέες ομάδες χρηστών.
- 5) Να υλοποιούν σχέδια δράσης όσον αφορά στον τρόπο που αντιμετωπίζουν το νέο φόρτο εργασίας και να βλέπουν κατά πόσο έχουν επιτύχει.

6) Το Μάρκετινγκ και η προώθηση – προωθούν τις υπηρεσίες τους και τις γνωστοποιούν στο κοινό .

7) Αξιολογούν και αναθεωρούν τις υπηρεσίες έτσι ώστε να διαπιστώνουν πόσο έχουν επιτύχει ή όχι.

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες μπορούν επιπλέον να καταπολεμήσουν τον κοινωνικό αποκλεισμό με τους παρακάτω τρόπους :

- ❖ Την υιοθέτηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης ως την πολιτική προτεραιότητα για όλες τις βιβλιοθήκες και τα κέντρα πληροφόρησης.
- ❖ Τη διαμόρφωση ειδικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των αναγκών των μειονοτήτων και της κοινότητας στην περιοχή τους.
- ❖ Τη συμβουλευτική ανάμειξη των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων για την εξακρίβωση των αναγκών και των προσδοκιών τους.
- ❖ Τη δημιουργία βιβλιοθηκών όπου υπάρχει ζήτηση αλλά και την ανάπτυξη και βελτίωση υπάρχοντων εγκαταστάσεων και υπηρεσιών όπου αυτό είναι δυνατό.
- ❖ Λειτουργώντας στο τοπικό επίπεδο ως ένα κύριο σημείο πρόσβασης για οικονομικά προσιτές υπηρεσίες που βασίζονται στις Τεχνολογίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας και για πληροφορίες.
- ❖ Εξετάζοντας τις πιθανότητες εγκατάστασης τους από κοινού με άλλες υπηρεσίες που παρέχονται από την τοπική αυτοδιοίκηση.
- ❖ Με τη δημιουργία κοινοπραξιών με άλλους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και οργανισμούς που παρέχουν εκπαίδευση με στόχο την ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών.
- ❖ Την παροχή προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης.

Στην Ευρώπη ο αυξανόμενος πληθυσμός μεταναστών, προσφύγων και ατόμων που αναζητούν άσυλο συχνά μοιράζεται και άλλα κριτήρια αποκλεισμού όπως το χαμηλό εισόδημα, τα γλωσσικά εμπόδια, ή η διαβίωση σε υποβαθμισμένες περιοχές. Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρουν στις παραπάνω ομάδες πληροφόρηση στη δική τους γλώσσα.(3, 12)

Παρακάτω θέτω ένα κομμάτι από το άρθρο του Jens Throhaug που δείχνει τις ενέργειες που κάνουν οι Δανοί βιβλιοθηκονόμοι για τις εθνικές μειονότητες.

2.3 Το παράδειγμα των δημόσιων βιβλιοθηκών της Δανίας για τις εθνικές μειονότητες

Η Δανία είναι μια χώρα, η οποία τα τελευταία 40 χρόνια αντιμετωπίζει μια μαζική προσέλευση μειονοτήτων. Οι εθνικές μειονότητες είναι συχνοί χρήστες της βιβλιοθήκης και οι δημόσιες βιβλιοθήκες της Δανίας έχουν μεγάλη παράδοση στο να εξυπηρετούν τις εθνικές μειονότητες. Η συλλογή για τους «φιλοξενούμενους εργάτες» εδραιώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1960, σαν μια πολιτιστική προσφορά της Δανίας στους ανθρώπους που πήγαν εκεί να εργαστούν. Ήθελαν να τους προσφέρουν τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και έτσι ξεκίνησαν να αποκτούν βιβλία στη τουρκική και γιουγκοσλαβική γλώσσα. Η κίνηση αυτή έγινε από τη Δημόσια βιβλιοθήκη της Δανίας η οποία μέσα στο χώρο της δημιούργησε ένα τμήμα, τη «Βιβλιοθήκη Μεταναστών», για να εξυπηρετεί τις ανάγκες των συγκεκριμένων ανθρώπων.

Αργότερα όταν οι ανάγκες των χρηστών μεγάλωσαν παρουσιάστηκε μια νέα υπηρεσία – η πρόσβαση στο Internet – για άλλες εθνικότητες εκτός των Δανών. Αρχικά οι βιβλιοθηκονόμοι δημιούργησαν μια απλή θεματική πύλη, που μέσω συνδέσμων οι χρήστες μπορούσαν εύκολα να έχουν πρόσβαση για παράδειγμα, σε εφημερίδες και άλλες πηγές στη δική τους γλώσσα. Το επόμενο βήμα ήταν να οργανώσουν τις βασικές πληροφορίες από την κοινωνία των Δανών και ειδικά σε κοινωνικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες που πιθανόν θα ήταν χρήσιμες στους νέους πολίτες. Και από αυτό το σημείο εξαπλώθηκε σε μια καλά οργανωμένη θεματική πύλη. Σήμερα η πύλη FINFO (αρχικά για το Πληροφορίες για Πρόσφυγες) είναι οργανωμένη με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να παρέχει, γενικές πληροφορίες για την κοινωνία των Δανών.

Σκοπός των Δανών ήταν να καταφέρουν μέσα από τη συνεργασία των βιβλιοθηκών με τις ομάδες των μειονοτήτων να καταλάβουν τις ανάγκες των τελευταίων και να δημιουργήσουν τις κατάλληλες υπηρεσίες. Έτσι δημιουργήθηκε μια υβρίδια βιβλιοθήκη η οποία ενσωματώθηκε στη καθημερινή ζωή των χρηστών. Και σαν στόχο έχει την κοινωνική ενσωμάτωση των μειονοτήτων καθώς και να ενθαρρύνει την πληροφόρηση, την εκπαίδευση και την πολιτισμική δραστηριότητα.

Με την δημιουργία αυτής της βιβλιοθήκης οι στόχοι αυτοί επιτεύχθηκαν και σήμερα μπορούν στη Δανία να μιλάνε για μια πλήρη ενσωμάτωση των μειονοτικών ομάδων.

3.1 Ορισμός μειονοτήτων και γενικά χαρακτηριστικά τους

Σήμερα παρατηρείται μια τάση συγκόλλησης του κλασικού ελληνοπολιτικού χωριστικού όρου «μειονότητα» και της αντικειμενικής του από τις εκφράσεις «εθνικές, εθνοτικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές, γλωσσικές και φυλετικές -εθνο- ομάδες».

Η διακρίση σε εθνική και πατριωτική μειονότητες συχνά δημιουργεί προβλήματα στον ερευνητή, αφού στα ελληνικά οι δύο όροι εκφράζουν το ίδιο. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος οι περισσότεροι καταφεύγουν στη χρήση των όρων «εθνοτική (εθνική) και εθνική (πατριωτική) μειονότητα». Στα αγγλικά και τα γαλλικά οι όροι εθνική και πατριωτική διαφέρουν μεν ως προς τη σημασία τους, αλλά δεν υφίσταται μια γενική αποδοκμή άποψη για το τι ακριβώς εννοούμε όταν χρησιμοποιούμε τον κάθε ένα όρο. Για ορισμένους εθνοτικές είναι οι μειονότητες που ζουν σε ορισμένο κράτος, συνδεδεμένες, όπως θρησκευτικά και πολιτιστικά με άλλο κράτος, ενώ εθνικές αυτές που δεν έχουν τέτοιου είδους δεσμούς με άλλο κράτος. Υπάρχει και η ακριβώς αντίστροφη θέση, όπως υπάρχει και η άποψη του F. Ertzberger, που χαρακτηρίζει ως εθνική μειονότητες τις ομάδες που έχουν δική τους γλώσσα, πολιτισμό, ιστορία και συγγενήτοποιούν την υπακτασή τους. Ενώ ως πατριωτική μειονότητα εκείνες που, πέρα από τα πιο πάνω χαρακτηριστικά θέλουν να ασκήσουν ως ομάδα, δικαιώματα συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε μια ορισμένη περιοχή ή στο πλαίσιο ενός κράτους.

Συμπερασματικά με τους κοινωνιολόγους η έννοια «μειονότητας» διακρίνεται σε δύο διαφορετικές έννοιες μια κυριολεκτική και μια κοινωνιολογική.

✦ Το εθνοτική μειονότητα είναι μια ομάδα που αποτελεί λιγότερο από το μισό ενός ευρύτερου πληθυσμού (για παράδειγμα οι ηθιοπιοί της ημεδαψης, αυτοί που έχουν γαλλική μάθη και άλλες διαφοροποιήσεις τέτοιου είδους).

✦ Η κοινωνική μειονότητα είναι μια ομάδα που έχει λιγότερη οικονομική και πολιτική δύναμη από άλλες ομάδες σε έναν πληθυσμό (για παράδειγμα οι Εβραίοι πριν τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι οικονομικοί πρόσφυγες στα κράτη της

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

3.1 Ορισμός μειονοτήτων και γενικά χαρακτηριστικά τους

Σήμερα παρατηρείται μια τάση εγκατάλειψης του κλασικού αλλά πολιτικά φορτισμένου όρου «μειονότητες» και της αντικατάστασης του από τις εκφράσεις «εθνικές, εθνοτικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές, γλωσσικές και φυλετικές –tribal– ομάδες».

Η διάκριση σε ethnic και national minorities συχνά δημιουργεί προβλήματα στον ερευνητή, αφού στα ελληνικά οι δύο όροι εκφράζουν ταυτολογία. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος οι περισσότεροι καταφεύγουν στη χρήση των όρων εθνοτική (ethnic) και εθνική (national) μειονότητα. Στα αγγλικά και τα γαλλικά οι όροι ethnic και national διαφέρουν μεν ως προς τη σημασία τους, αλλά δεν υπάρχει μια γενικά αποδεκτή άποψη για το τι ακριβώς εννοούμε όταν χρησιμοποιούμε τον κάθε ένα όρο. Για ορισμένους εθνοτικές είναι οι μειονότητες που ζουν σε ορισμένο κράτος συνδεδεμένες, όμως θρησκευτικά και πολιτιστικά με άλλο κράτος, ενώ εθνικές αυτές που δεν έχουν τέτοιου είδους δεσμούς με άλλο κράτος. Υπάρχει και η ακριβώς αντίστροφη θέση, όπως υπάρχει και η άποψη του F. Ermacora, που χαρακτηρίζει ως ethnic minorities τις ομάδες που έχουν δική τους γλώσσα, πολιτισμό, ιστορία και συνειδητοποιούν την υπόστασή τους. Ενώ ως national minorities εκείνες που, πέρα από τα πιο πάνω χαρακτηριστικά θέλουν να ασκήσουν ως ομάδες δικαιώματα συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε μια ορισμένη περιοχή ή στο πλαίσιο ενός κράτους.

Σύμφωνα με τους κοινωνιολόγους η έννοια «μειονότητα» διακρίνεται σε δυο διαφορετικές έννοιες μια κυριολεκτική και μια κοινωνιολογική:

- ❖ Την αριθμητική μειονότητα: είναι μια ομάδα που αποτελεί λιγότερο από το μισό ενός ευρύτερου πληθυσμού (για παράδειγμα οι ηθοποιοί της τηλεόρασης, αυτοί που έχουν γαλανά μάτια και άλλες διαφοροποιήσεις τέτοιου είδους).
- ❖ Η κοινωνική μειονότητα: είναι μια ομάδα που έχει λιγότερη οικονομική και πολιτική δύναμη από άλλες ομάδες σε έναν πληθυσμό (για παράδειγμα οι Εβραίοι πριν τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι οικονομικοί πρόσφυγες στα κράτη της

Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων).

Επομένως, σύμφωνα με τον κοινωνιολογικό ορισμό, μειονότητα είναι μια υποδεέστερη ομάδα που τα μέλη της έχουν σημαντικά λιγότερη δύναμη πάνω στη ζωή τους από ότι τα μέλη της κυρίαρχης ομάδας (δηλαδή της πλειοψηφίας) έχουν πάνω στη δική τους.

Οι κοινωνιολόγοι έχουν ασχοληθεί ιδιαίτερα με τις μειονότητες και έχουν προσδιορίσει κάποια χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα. Τα κυριότερα από αυτά είναι τα παρακάτω που ακολουθούν και τα έχουν, διατυπώσει οι Charles Wagley και Marvin Harris στον προσδιορισμό που έδωσαν για τις μειονότητες:

1. **Άνιση μεταχείριση:** Τα μέλη μιας μειονότητας αντιμετωπίζουν άνιση μεταχείριση σε σχέση με τα μέλη της κυρίαρχης ομάδας. Με άλλα λόγια τα μέλη της κυρίαρχης ομάδας εκδηλώνουν απέναντι τους μιαν άδικη και μεροληπτική στάση. Για παράδειγμα οι διαχειριστές μιας πολυκατοικίας σε μια αμερικανική μεγαλούπολη μπορεί να αρνηθούν να νοικιάσουν διαμερίσματα σε Αφροαμερικανούς, σε Ισπανόφωνους ή σε Εβραίους. Η κοινωνική ανισότητα δημιουργείται ή συντηρείται μέσω των προκαταλήψεων, των στερεοτύπων, των διαχωρισμών ή ακόμη της γενοκτονίας.
2. **Φυσικά ή πολιτιστικά χαρακτηριστικά:** Τα μέλη μιας μειονότητας μοιράζονται ορισμένα φυσικά ή πολιτιστικά χαρακτηριστικά που τους διακρίνουν από την κυρίαρχη ομάδα. Κάθε κοινωνία αποφασίζει αυθαίρετα ποια χαρακτηριστικά είναι τα πιο σημαντικά για τον «προσδιορισμό» των διάφορων κοινωνικών ομάδων.
3. **Δοτή κοινωνική θέση:** Η ιδιότητα του μέλους μιας μειονότητας είναι ακούσια. Οι άνθρωποι γεννιούνται μέσα στη μειονότητα. Έτσι, το φύλο, η φυλή και η εθνική προέλευση θεωρούνται δότες κοινωνικές θέσεις.
4. **Αλληλεγγύη:** Τα μέλη μιας μειονότητας «δένονται» μεταξύ τους με ένα ισχυρό αίσθημα αλληλεγγύης. (μια αίσθηση του εμείς έναντι αυτών). Ήδη το 1906, ο κοινωνιολόγος William Graham Sumner παρατήρησε ότι όλοι οι άνθρωποι κάνουν διακρίσεις ανάμεσα στα μέλη της δικής τους ομάδας (την έσω-ομάδα) και σε όλους τους άλλους (την έξω-ομάδα). Όταν μια ομάδα είναι το αντικείμενο μακροχρόνιων προκαταλήψεων και δυσμενούς μεταχείρισης, η αίσθηση του εμείς έναντι αυτών είναι υπερανεπτυγμένη.
5. **Ενδογαμία:** Τα μέλη μιας μειονότητας γενικά παντρεύονται άτομα από την ίδια ομάδα. Ένα άτομο που ανήκει στην κυρίαρχη ομάδα είναι συχνά απρόθυμο να παντρευτεί κάποιο άλλο άτομο μιας υποτιθέμενης κατώτερης μειονότητας. Το αίσθημα αλληλεγγύης

που ενώνει με ισχυρούς δεσμούς τα μέλη μιας μειονότητας ενθαρρύνει τους γάμους μέσα στην ομάδα και αποθαρρύνει τους γάμους με άτομα εκτός ομάδας.(6, 7, 8, 10)

3.2 Δημόσιες βιβλιοθήκες και μειονότητες

Σήμερα πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες στις πόλεις όπου υπάρχει μεγάλη εθνική ποικιλία έχουν υιοθετήσει στην θεωρία πολιτικές πολύγλωσσων υπηρεσιών και προσπαθούν να φτάσουν σε όλες τις γλωσσικές κοινότητες στη δική τους γεωγραφική περιοχή. Στην πρακτική όμως οι βιβλιοθηκονόμοι ακόμη δεν γνωρίζουν αρκετά για το πιθανό μειονοτικό αναγνωστικό κοινό της περιοχής τους.

Σε μια πολυπολιτισμική κοινότητα η βιβλιοθήκη δρα σαν καταλύτης. Εκεί όπου υπάρχουν δραστηριότητες εθνικής αυτό-βοήθειας ή ιδιωτικές εθνικές βιβλιοθήκες, η δημόσια βιβλιοθήκη μπορεί να προσφέρει βοήθεια με επιπλέον πηγές, για παράδειγμα το δάνειο του εξοπλισμού για προβολή διαφανειών. Εκεί όπου δεν υπάρχει καμία εθνική δραστηριότητα αυτό-βοήθειας ή βιβλιοθήκες, η δημόσια βιβλιοθήκη μπορεί να παρακινήσει τις εθνικές ομάδες στο να τις οργανώσει. Σε έσχατη ανάγκη η βιβλιοθήκη μπορεί να οργανώσει δραστηριότητες για τις εθνικές ομάδες και να οργανώσει υπηρεσία βιβλιοθηκών για αυτούς.

Πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν αποθέματα πολυγλωσσικών βιβλίων, είτε σε ξεχωριστές συλλογές ή σαν μέρος της κύριας συλλογής τους. Μια ξεχωριστή συλλογή μπορεί να δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα στην οποία τα μέλη των εθνικών ομάδων θα νιώθουν σαν το σπίτι τους. Κρατώντας βιβλία στη δική τους γλώσσα σαν μέρος της κύριας συλλογής, τους ενθαρρύνει να χρησιμοποιούν όλη τη βιβλιοθήκη και όχι μόνο ένα μέρος της. Επίσης αποδεικνύει στους άλλους αναγνώστες ότι η γλώσσα των εθνικών μειονοτήτων λαμβάνεται σοβαρά υπόψη.

Η έκταση της υπηρεσίας της δημόσιας βιβλιοθήκης και η παροχή αποθεμάτων βιβλίων σε μια εθνική κοινότητα συνήθως εξαρτάται από το μέγεθος της κοινότητας. Υπάρχει ένα είδος ιεραρχίας ανάλογα με τις γλώσσες που καλύπτονται από την κάθε δημόσια βιβλιοθήκη. Μεγαλύτερες εθνικές ομάδες εξυπηρετούνται καλύτερα από ότι οι μικρότερες. Οι μικρότερες ομάδες μειονοτήτων συχνά δεν εξυπηρετούνται καθόλου. Αυτές οι μειονότητες τότε πρέπει να καταφεύγουν στην αυτό-βοήθεια, όχι μόνο επειδή είναι ψυχολογικά ωφέλιμο, αλλά επειδή είναι μια πρακτική ανάγκη.

Στην πραγματικότητα υπάρχει ένας αριθμός από ιδιωτικές αυτό-βοηθούμενες βιβλιοθήκες που εξυπηρετούν αυτές τις απαραίτητες εθνικές μειονότητες, που οι δημόσιοι βιβλιοθηκονόμοι γνωρίζουν ελάχιστα ή τίποτα για αυτές. Μερικά χρόνια πριν ο Pirkko Elliott έκανε μια έρευνα για τις αυτό-βοηθούμενες εθνικές βιβλιοθήκες του Λονδίνου και κατέληξε ότι 59 από αυτές δάνειζαν βιβλία, 95 είχαν πληροφοριακές ευκολίες και 161 πρόσφεραν συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Θα ήταν δυνατό να αξιοποιήσουν τις πηγές που παρουσιάζουν αυτές οι εθνικές ιδιωτικές βιβλιοθήκες εάν τα αποθέματα των βιβλίων τους ήταν καταγραμμένα σε μικρό-υπολογιστές.(23)

3.2.1 Αντιμετωπίζοντας τις ανάγκες της βιβλιοθήκης των εθνικών μειονοτήτων

Πως μπορούν οι δημόσιοι βιβλιοθηκονόμοι να γνωρίσουν καλύτερα τις ανάγκες των εθνικών μειονοτήτων στις δικές μας πολυπολιτισμικές κοινότητες; Οι ενέργειες που πρέπει να γίνονται είναι οι εξής:

- ❖ Μια καλή γενική υπηρεσία βιβλιοθήκης. Είναι μια ανάγκη την οποία κανένα άλλο ίδρυμα εκτός από τη δημόσια βιβλιοθήκη δεν μπορεί να αντιμετωπίσει και αυτή είναι η ανάγκη, την οποία οι μετανάστες και οι εθνικές μειονότητες μοιράζονται για μια καλή γενική υπηρεσία βιβλιοθήκης. Πολλοί αναγνώστες που προέρχονται από τις εθνικές μειονότητες περιμένουν μια καλή γενική υπηρεσία και όχι μόνο να παίρνουν βιβλία στη δική τους γλώσσα. Αν οι μειονότητες αυτές δεν συνδέονται με ακαδημαϊκά ιδρύματα τότε δεν έχουν πουθενά αλλού να στραφούν για μια τέτοια υπηρεσία, παρά μόνο στη δημόσια βιβλιοθήκη.
- ❖ Ένα ισορροπημένο απόθεμα βιβλίων σε διάφορες γλώσσες. Ένα ισορροπημένο απόθεμα βιβλίων σε διάφορες γλώσσες και σε διάφορες κουλτούρες είναι μέρος της καλής γενικής παροχής υπηρεσιών στην πολυπολιτισμική κοινωνία. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες δεν προσπαθούν αρκετά σκληρά να είναι πολυγλωσσικές για τους γενικούς αναγνώστες, και δεν συμβαδίζουν με τις πρόσφατες δημοσιεύσεις, ούτε και στις Ευρωπαϊκές γλώσσες.
- ❖ Ειδικές συλλογές για τη χρήση από τοπικές εθνικές ομάδες. Εκτός από τα βιβλία σε ξένες γλώσσες στη γενική συλλογή, μέλη των

τοπικών εθνικών μειονοτήτων χρειάζονται επίσης μια πλήρη συλλογή που να παρέχει ψυχαγωγικά αναγνώσματα όλων των ειδών. Εδώ είναι που το «ελαφρύ ανάγνωσμα» έχει τη θέση του.

- ❖ Μια φιλική προσέγγιση χρηστών. Οτιδήποτε απόθεμα βιβλίων είναι διαθέσιμο, είναι άχρηστο αν δεν είναι διαφημισμένο ή εάν η περιοχή που βρίσκεται είναι κακή (δηλαδή δεν είναι εύκολα προσβάσιμη) ή εάν οι βιβλιοθηκονόμοι δεν είναι καλοδιάθετοι και εξυπηρετικοί στους πιθανούς αναγνώστες για τον εντοπισμό αυτού του υλικού.
- ❖ Συνεργασία και παραγωγή της εμπιστοσύνης. Τις τελευταίες δεκαετίες οι δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν καταλάβει ότι για να φέρουν βιβλία και αναγνώστες μαζί είναι σημαντικό να φτάσουν πέρα από τους τοίχους της βιβλιοθήκης, πουθενά αυτό δεν είναι περισσότερο αληθινό παρά στην περίπτωση της παροχής υπηρεσιών στις εθνικές μειονότητες.(23)

3.2.2 Κατηγορίες υλικών για τις συλλογές εθνικών γλωσσών

Τα είδη του υλικού που είναι περισσότερο σχετικά με τη συλλογή της βιβλιοθήκης που εξυπηρετούν πολυπολιτισμικούς πληθυσμούς είναι:

- Τυπωμένα βιβλία
- Εφημερίδες
- Περιοδικά και άλλες σειρές
- Ηχογραφήσεις και βίντεο σε διάφορα μέσα
- Υλικά για υποστήριξη αυτών που έχουν αναπηρία, όπως για παράδειγμα μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία και «ομιλούμενα βιβλία».

Αυτές οι κατηγορίες μπορούν φυσικά να διαιρεθούν παραπέρα ανάλογα με το κοινό, σε ενήλικες, παιδιά και εφήβους ή ανάλογα με τη χρήση σε μυθιστορήματα και πεζό λόγο, με υποκατηγορίες στα πρόσφατα πληροφοριακά υλικά.(23)

3.2.3 Συλλογή και επιλογή του υλικού

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν μια αποτελεσματική, ισορροπημένη και ουσιώδη συλλογή για κάθε εθνική, πολιτισμική ή γλωσσολογική ομάδα μέσα στην κοινότητα.

Στην περίπτωση μιας μικρής ή ευρείας διασκορπισμένης ομάδας, μια κεντρική ή συνεργαζόμενη προσπάθεια της βιβλιοθήκης είναι το καλύτερο μέσο για την παροχή υλικού και υπηρεσιών με σκοπό να μεγιστοποιήσουν την αποδοτικότητα και να μειώσουν το κόστος, συνεχίζοντας να παρέχουν επαρκή υλικό και υπηρεσίες. Ποια είναι τα επίπεδα για επιλογή;

- ❖ Η παροχή του υλικού της βιβλιοθήκης πρέπει να σχετίζεται πρωταρχικά με το μέγεθος της ομάδας μέσα στην κοινότητα.
- ❖ Η ζήτηση και η διαθεσιμότητα του υλικού είναι σημαντικοί παράγοντες για να ληφθούν υπόψη στην εδραίωση του επιπέδου ανάπτυξης της συλλογής.

Ο χαμηλός όγκος εκδόσεων σε κάποιες γλώσσες ή η δυσκολία προμήθειας αυτών που έχουν εκδοθεί μπορεί να κάνει δύσκολο την παροχή τις ίδιας ποσότητας υλικού σε όλες τις γλώσσες.

Η ζήτηση μπορεί να μην ανταποκριθεί στο μέγεθος μιας εθνικής, γλωσσολογικής ή πολιτισμικής ομάδας της κοινότητας. Η χαμηλή ζήτηση μπορεί να είναι αποτέλεσμα μιας κατάστασης, όπου μη επαρκή ή καμία υπηρεσία είχε πρωτίτερα προσφερθεί ή λόγω χαμηλών προσδοκιών ή μη εξοικείωσης με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης εκ μέρους των πιθανών χρηστών. Επιπρόσθετα η ζήτηση μπορεί να επηρεαστεί από το μορφωτικό επίπεδο ή το επίπεδο ενδιαφέροντος ανάγνωσης της κοινότητας στόχου.

Για αυτό η βιβλιοθήκη πρέπει να κάνει κάθε προσπάθεια να προσδιορίσει τις πιθανές ανάγκες για εξυπηρέτηση σαν πρώτο βήμα για την ανάπτυξη συλλογής.

- ❖ Γενικά, η ποσότητα του υλικού που προσφέρεται πρέπει τουλάχιστον να είναι η ίδια με αυτή του γενικού πληθυσμού. Παρ' όλα αυτά ίσως είναι αναγκαίο στην περίπτωση μιας μικρής ή ευρείας διασκορπισμένης ομάδας να προσφέρει ένα ανάλογο υψηλό επίπεδο με σκοπό να καθιερώσουν μια ελάχιστη αποτελεσματική συλλογή.(16)

3.2.4 Τύποι μορφών υλικού

Το υλικό πρέπει να αποκτείται σε ποικιλία μορφών, συμπεριλαμβανομένων, τυπωμένη, οπτικό-ακουστική, και λογισμικά υπολογιστών. Εκεί όπου υπάρχει έλλειψη υλικού μιας μορφής, η αύξηση παροχής κυκλοφορίας υλικού άλλης μορφής πρέπει να ληφθεί σαν εναλλακτική. Εκεί όπου υπάρχει έλλειψη τυπωμένων υλικών σε μια γλώσσα, οι βιβλιοθήκες πρέπει να προωθούν την ηχογράφηση του υλικού από την προφορική παράδοση σε κατάλληλα μέσα.

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να αποκτούν υλικά για να εξυπηρετούν τις διαφορετικές ανάγκες της κοινότητας συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, τις σωματικές προκλήσεις (δηλαδή τις αναπηρίες) και όλα τα μορφωτικά και αναγνωστικά επίπεδα. Πολυγλωσσικές συλλογές θα έπρεπε να αντιπροσωπεύουν ένα δείγμα από θέματα, από λογοτεχνικά είδη και ιστορικά είδη (time periods). Αυτά ειδικά πρέπει να περιέχουν υλικά από συγγραφείς από κάθε ιδιαίτερη εθνική και γλωσσολογική ομάδα, που δημοσιεύονται μέσα και έξω από τη χώρα προέλευσης. Έργα σημαντικής παγκόσμιας λογοτεχνίας πρέπει να είναι διαθέσιμα σε άλλες γλώσσες εκτός από την πρωτότυπη γλώσσα.

Με σκοπό να παρέχουμε πληροφόρηση και να προωθήσουμε την έσω-πολιτιστική συναίσθηση και κατανόηση, είναι επιθυμητό ότι το υλικό της βιβλιοθήκης που αντανακλά στα ενδιαφέροντα και στις εμπειρίες της εθνικής ομάδας να είναι διαθέσιμα στην αγγλική γλώσσα. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν υλικά εκμάθησης της γλώσσας για να ενισχύουν την διατήρηση της κληρονομικής γλώσσας και για να παρέχουν στους Αμερικάνους την ευκαιρία να μάθουν ή να ανασκοπήσουν άλλες γλώσσες. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν υλικό για τη βοήθεια στη μάθηση Αγγλικών σαν δεύτερη γλώσσα. Τα υλικά για την εκμάθηση αγγλικών που προσανατολίζονται προς τα άτομα, που μαθαίνουν την αγγλική γλώσσα, με συγκεκριμένο γλωσσολογικό παρελθόν πρέπει να είναι διαθέσιμα. Επιπλέον υλικά εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας κατάλληλα για όλα τα γλωσσικά βάρη πρέπει να είναι διαθέσιμα. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να διευκολύνουν, να ενθαρρύνουν και να προτείνουν τη διατήρηση του αρχικού υλικού που σχετίζεται με την κληρονομιά της τοπικής εθνικής γλωσσολογικής και πολιτιστικής ομάδας.(16)

3.2.5 Βιβλιογραφική και υλική πρόσβαση

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να καταλογογραφούν όλο το υλικό στην αρχική γλώσσα και χειρόγραφα. Πρέπει να παρέχουν θεματική πρόσβαση και στα αγγλικά και στην πρωτότυπη γλώσσα. Οι βιβλιογραφικές πληροφορίες πρέπει να μεταγράφονται για τη χρήση του προσωπικού.

Πολυγλωσσικές συλλογές που στεγάζονται χωριστά πρέπει να είναι ορατές και προσβάσιμες στην κοινότητα. Κατευθυντήριες οδηγίες πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμες και στη γλώσσα της μεγαλύτερης γλωσσικής ομάδας που χρησιμοποιούν την πολυγλωσσική συλλογή της βιβλιοθήκης.

Οι φόρμες εγγραφής στη βιβλιοθήκη, οι ειδοποιήσεις εκπρόθεσμων και τα άλλα έγγραφα που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη πρέπει να είναι διαθέσιμα στις γλώσσες των ομάδων που μας ενδιαφέρουν.(16)

3.2.6 Συντήρηση συλλογής

Οι συλλογές πρέπει να συντηρούνται έτσι ώστε να περιέχουν, τρέχοντα και σχετικά υλικά καθώς και κλασική λογοτεχνία.

Ξεπερασμένα και φθαρμένα υλικά πρέπει να εκτιμούνται (σύμφωνα με την χρησιμότητα τους), μετά να αποσύρονται ή να προσφέρονται σε αρχεία των οργανισμών της κοινότητας, ή σε ειδικές συλλογές, ή σε άλλες κατάλληλες ομάδες.(16)

3.2.7 Προγράμματα, υπηρεσίες και κοινωνικές σχέσεις

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν και εμπράκτως να προωθούν τις πολυγλωσσικές υπηρεσίες και να παρέχουν προγραμματισμό για τις ποικίλες εθνικές ομάδες της κοινότητας.

Οι πολυγλωσσικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης πρέπει να προσφέρονται στα ίδια επίπεδα, σύμφωνα με τα ίδια πρότυπα όπως και για το γενικό κοινό.

Οι εθνικές και γλωσσικές μειονότητες ίσως να μην μπορούν να κάνουν πλήρη χρήση των υπηρεσιών της λαϊκής βιβλιοθήκης που παρέχονται γενικά. Συχνά δεν μπορούν να διαβάσουν τη γλώσσα της κοινότητας μέσα στην οποία ζουν και πολλοί μπορεί να είναι «αδύνατοι» αναγνώστες ακόμη και στη δική τους γλώσσα. Επίσης έχουν πρόσθετες ανάγκες ως αποτέλεσμα των διαφόρων πολιτιστικών τους σχημάτων και προβλήματα εναρμονισμού με την πλειοψηφία της κοινότητας. Πολλοί, επίσης είναι πιθανό να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση κοινωνικά και οικονομικά σε σύγκριση με την υπόλοιπη κοινότητα. Για όλους αυτούς τους λόγους έχουν ανάγκη ειδικών υπηρεσιών από τη λαϊκή βιβλιοθήκη.

- ❖ Οι λαϊκές βιβλιοθήκες πρέπει να κάνουν θετικά βήματα για να προσδιορίζουν τις ανάγκες και τα προβλήματα των φυλετικών και γλωσσικών μειονοτήτων της περιοχής τους και να παρέχουν το απαιτούμενο υλικό και τις υπηρεσίες και να ενθαρρύνουν τη χρήση τους.
- ❖ Οι κεντρικοί οργανισμοί που έχουν την ευθύνη των βιβλιοθηκών μπορεί να βοηθήσουν, συνδέοντας σχετικούς εθνικούς φορείς που εκπροσωπούν τα ενδιαφέροντα των μειονοτικών ομάδων με τις βιβλιοθήκες.
- ❖ Τοπικοί αρχηγοί μειονοτικών ομάδων θα πρέπει να προσεγγίζονται ώστε να εξασφαλίζεται η κατανόηση τους για τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών και να επιστρατεύεται η συνεργασία τους ως προς τη χρήση αυτών των υπηρεσιών.
- ❖ Η απασχόληση προσωπικού με κατάλληλες γλωσσικές ικανότητες είναι εξαιρετικά επιθυμητή.
- ❖ Το υλικό συμπεριλαμβανομένων και των εφημερίδων σε μειονοτικές γλώσσες, συχνά πρέπει να αποκτάται από τις χώρες προέλευσης τους. Εθνικοί οργανισμοί και ειδικά βιβλιοπωλεία

μπορούν ίσως να βοηθήσουν σε αυτό ή αρκετές βιβλιοθήκες με παρόμοιες ανάγκες μπορούν ίσως να ενεργούν συλλογικά.

- ❖ Όταν αρκετές μικρές μειονοτικές κοινότητες έχουν ανάγκη από έντυπο ή οπτικοακουστικό υλικό στην ίδια γλώσσα, συχνά θα είναι ανέφικτο για κάθε βιβλιοθήκη να προσπαθήσει να ικανοποιήσει τις ανάγκες τους χωριστά με τη δική της πολύ περιορισμένη ποικιλία υλικού. Ίσως είναι καλύτερο, με ρυθμίσεις συνεργασίας, να κυκλοφορεί μεγαλύτερη ποικιλία υλικού ανάμεσα σε αρκετά ενδιαφερόμενα συστήματα βιβλιοθηκών. Εναλλακτικά μπορεί να ιδρυθεί μια δανειστική συλλογή τέτοιου υλικού σε εθνικό επίπεδο, ώστε να συμπληρώνει τα τοπικά αποθέματα.
- ❖ Πληροφοριακά δελτία σε μειονοτικές γλώσσες, που περιγράφουν τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης καθώς και άλλες τοπικές υπηρεσίες, πρέπει να παράγονται και να μοιράζονται κυρίως μέσω των ίδιων των κοινοτικών οργανώσεων αυτών των ομάδων. Με την ενθάρρυνση και τη βοήθεια της βιβλιοθήκης αυτές και άλλες εκδόσεις μπορεί να παράγονται από μέλη των ίδιων των μειονοτικών κοινοτήτων.
- ❖ Τα παιδιά των μειονοτικών ομάδων αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες προκειμένου να καταφέρουν να ζουν ευτυχισμένα μέσα σε μια ξένη κοινότητα χωρίς να χάσουν τη δική τους πολιτιστική κληρονομιά. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να έχουν συνείδηση αυτού του κινδύνου και να παρέχουν αρκετό υλικό για την ιστορία και τον πολιτισμό των χωρών από τις οποίες έχουν έρθει οι ομάδες των μεταναστών, καθώς βιβλία και περιοδικά για τα παιδιά στη γλώσσα τους.
- ❖ Οι εθνικές μειονότητες μπορούν να πλουτίσουν τη ζωή των κοινοτήτων όπου ζουν διατηρώντας τις πολιτιστικές τους παραδόσεις και προσπαθώντας, όσο είναι δυνατό, να ακολουθήσουν τις συνήθειες τους. Η λαϊκή βιβλιοθήκη μπορεί να βοηθήσει και τις δύο αυτές διαδικασίες προωθώντας παραστάσεις και εκθέσεις παραδοσιακής ζωής και πολιτισμού.
- ❖ Η πλειοψηφία του πληθυσμού στην κάθε κοινότητα μπορεί να χρειάζεται βοήθεια για την κατανόηση των διαφορετικών πολιτισμών και της προέλευσης των μειονοτικών ομάδων που βρίσκονται ανάμεσα τους. Για αυτούς επίσης η λαϊκή

βιβλιοθήκη είναι η κύρια πηγή πληροφοριών και καθοδήγησης.(5, 16)

3.2.8 Πολιτιστική ποικιλομορφία

Επειδή ο πληθυσμός που εξυπηρετείται συμπεριλαμβάνει ποικίλους πολιτισμούς, κάθε συγκεκριμένος πολιτισμός πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην ανάπτυξη προγραμματισμών και υπηρεσιών.

Ο βαθμός της διγλωσσίας και η διατήρηση της γλωσσολογικής πολιτισμικής ταυτότητας από συγκεκριμένες ομάδες, όπως και το επίπεδο της κοινωνικής ενσωμάτωσης/ αφομοίωσης θα είναι επίσης σημαντικό στον καθορισμό του επιπέδου υπηρεσιών σε μια συγκεκριμένη εθνική ομάδα. Κάποια μέλη από αυτές τις ομάδες ίσως εύχονται να αντιμετωπίζονται σαν αμερικανοί μόνο, παρά σαν μέλη μιας εθνικής ομάδας.(16)

3.2.9 Προγραμματισμός και marketing

Κοινωνικές και πολιτισμικές κοινότητες, δραστηριότητες που οργανώνονται από τη βιβλιοθήκη πρέπει να κατευθύνονται προς τις εθνικές, γλωσσολογικές και πολιτισμικές ομάδες που μας ενδιαφέρουν. Προγράμματα όπως κονσέρτα με ethnic μουσική, εκθέσεις και επιδείξεις με παραδοσιακές τέχνες και χειροτεχνίες μπορούν να ληφθούν σαν κατάλληλα παραδείγματα.

Προγραμματισμοί και δημοσιότητα πρέπει να είναι στην προτιμητέα γλώσσα των εθνικών ομάδων. Φροντίδα πρέπει επίσης να λαμβάνεται ότι τα μέσα επικοινωνίας για δημοσιότητα πρέπει να είναι κατάλληλά για τις ευαισθησίες και προσδοκίες των ομάδων στόχων.

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν εγκαταστάσεις, να προωθούν και να προσφέρουν την Αγγλική σαν δεύτερη γλώσσα, μαθήματα λογοτεχνίας και προγράμματα για αυτούς που μαθαίνουν αγγλικά. Εκτός από τα προγράμματα μέσα στη βιβλιοθήκη, οι βιβλιοθήκες και οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει επίσης να συμμετέχουν στη ζωή της κοινότητας με το να ασχολούνται με αυτήν, διοργανώνοντας τοπικά γεγονότα όπως φεστιβάλ, εορτασμούς και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τις ποικίλες εθνικές, γλωσσολογικές και πολιτισμικές ομάδες της περιοχής.(16)

3.2.10 Υπηρεσίες για απομακρυσμένη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν πολυγλωσσικές υπηρεσίες και υλικό σε αυτούς που δεν είναι ικανοί να χρησιμοποιήσουν τη βιβλιοθήκη προσωπικά, συμπεριλαμβανομένων τους άστεγους, αυτούς που είναι σε σωφρονιστικά ιδρύματα και νοσοκομεία.

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να διεξάγουν έξω-βιβλιοθηκονομικές δραστηριότητες σε γνωστές εναλλακτικές τοποθεσίες όπως είναι εργοστάσια, αίθουσες συνεδριάσεων σε εθνικούς οργανισμούς και εκκλησίες.(16)

3.2.11 Πληροφοριακές υπηρεσίες

Οι πληροφοριακές υπηρεσίες που πρέπει να ακολουθούνται από τη βιβλιοθήκη είναι οι ακόλουθες:

- I. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν πληροφοριακές υπηρεσίες στην πιο κοινή χρησιμοποιούμενη γλώσσα. Επιπλέον, ειδική προσπάθεια πρέπει να γίνεται για να παρέχουν υπηρεσίες σε όσες ομάδες μεταναστών ήρθαν πρόσφατα.
- II. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν το ίδιο επίπεδο υπηρεσιών στο διαδανεισμό με τίτλο ή θέμα τόσο σε όλες τις γλώσσες όσο και για αυτούς που μιλούν Αγγλικά.
- III. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν πληροφοριακές υπηρεσίες σχετικά με πολυπολιτισμικές και πολυγλωσσικές τοπικές πηγές.
- IV. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παρέχουν βιβλιογραφικές οδηγίες στην κατάλληλη γλώσσα αν χρειάζεται.(16)

3.2.12 Προσωπικό

Το προσωπικό της βιβλιοθήκης που εργάζεται με πολυγλωσσικό κοινό πρέπει να έχει γνώση ξένων γλωσσών ώστε να παρέχει αποτελεσματικές υπηρεσίες. Επιπλέον πρέπει να κατέχουν σχετικές πολιτισμικές γνώσεις για να διασφαλίζουν την ευαισθησία της κοινότητας.

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να προσφέρουν συνεχή εκπαίδευση ή προγράμματα ανάπτυξης προσωπικού που προωθούν την πολιτισμική, την εθνική και γλωσσολογική επίγνωση του προσωπικού και ενισχύουν τις ικανότητες τους στο να αντιμετωπίζουν εθνολογικά διαφορετικό κοινό.

Το προσωπικό της βιβλιοθήκης που έχει εμπειρία στις γλώσσες και στους πολιτισμούς πρέπει να τη μοιράζονται με το υπόλοιπο προσωπικό και άλλες βιβλιοθήκες και να τους αναγνωρίζεται αυτή η ικανότητα.

Τα σχολεία βιβλιοθηκονομικής επιστήμης πρέπει να διαφημίζουν την ανάγκη για πολυπολιτισμικούς και πολυγλωσσικούς βιβλιοθηκονόμους και ενεργά να στρατολογούν ανθρώπους από τις γλωσσολογικές και εθνικές μειονότητες. Πρέπει να προσφέρουν μαθήματα που αντιμετωπίζουν θέματα που περιλαμβάνουν την εξυπηρέτηση διαφορετικών εθνικών πολιτισμικών και γλωσσολογικών κοινωνιών.(16)

3.3. Σχολικές βιβλιοθήκες και μειονότητες

3.3.1 Το μανιφέστο για τις σχολικές βιβλιοθήκες διακηρύσσει²

Η σχολική βιβλιοθήκη είναι βοήθημα όλων στη διδασκαλία και τη μάθηση:

- ❖ Η σχολική βιβλιοθήκη προσφέρει πληροφορίες και ιδέες για επιτυχή συμμετοχή στη σημερινή κοινωνία της πληροφόρησης και της γνώσης.
- ❖ Η σχολική βιβλιοθήκη εφοδιάζει τους μαθητές με δεξιότητες για τη δια βίου εκπαίδευση, αναπτύσσει τη φαντασία τους, προσφέρει τη δυνατότητα να ζήσουν ως υπεύθυνοι πολίτες.

1. Η αποστολή της σχολικής βιβλιοθήκης

- ❖ Η σχολική βιβλιοθήκη προσφέρει
 - υπηρεσίες μάθησης
 - βιβλία και πολλαπλά μέσα
- ❖ Προκειμένου να δοθεί η ευκαιρία στα μέλη της κοινότητας που εξυπηρετεί
 - να αναπτύξουν κριτική σκέψη
 - να γίνουν αποτελεσματικοί χρήστες της πληροφορίας, σε κάθε μορφή παρουσίας της
- ❖ Η σχολική βιβλιοθήκη συνδέεται με το ευρύτερο δίκτυο των βιβλιοθηκών και της πληροφόρησης.
- ❖ Το προσωπικό της σχολικής βιβλιοθήκης υποστηρίζει τη χρήση
 - βιβλίων
 - άλλων πηγών πληροφόρησης εντός του χώρου αλλά και εκτός
- ❖ Το υλικό της βιβλιοθήκης συμπληρώνει εγχειρίδια, υλικό διδασκαλίας και μεθοδολογίες.

² Η μετάφραση του μανιφέστου δεν είναι ολόκληρη αλλά περιλαμβάνονται μόνο τα κομμάτια που αφορούν το μέρος της εργασίας μου.

- ❖ Έχει αποδειχθεί ότι η συνεργασία βιβλιοθηκονόμων και εκπαιδευτικών δημιουργεί μαθητές με καλύτερες δεξιότητες αλφαριθμητισμού, διαβάσματος, μάθησης, λύσης προβλημάτων, πληροφόρησης, τεχνολογίας.
- ❖ Οι υπηρεσίες της σχολικής βιβλιοθήκης πρέπει να προσφέρονται σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας **ανεξάρτητα από ηλικία, φυλή, φύλο, θρησκεία, εθνότητα, γλώσσα, επαγγελματική ή κοινωνική θέση.**
- ❖ Ειδικές υπηρεσίες πρέπει να προσφέρονται σε όσους δεν εξυπηρετούνται από τις συμβατικές υπηρεσίες.

2. Στόχοι της σχολικής βιβλιοθήκης

Η σχολική βιβλιοθήκη είναι αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι στόχοι της υποστηρίζουν τον αλφαριθμητισμό, την αναζήτηση, αξιολόγηση και επιλογή της πληροφορίας, τη διδασκαλία, τη μάθηση και τον πολιτισμό. Αναλυτικά η σχολική βιβλιοθήκη έχει τους παρακάτω στόχους:

- ❖ Υποστήριξη και ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στόχων.
- ❖ Ανάπτυξη και διατήρηση στους μαθητές της συνήθειας και της απόλαυσης του διαβάσματος καθώς και της δια βίου συνήθειας της χρήσης της βιβλιοθήκης.
- ❖ Παροχή ευκαιριών για τη δημιουργία και χρήση της πληροφορίας με στόχο την απόκτηση γνώσης, κατανόησης, για ευχαρίστηση και ανάπτυξη της φαντασίας.
- ❖ Υποστήριξη των μαθητών στην απόκτηση και χρήση δεξιοτήτων για την αξιολόγηση και χρήση της πληροφορίας, ανεξάρτητα μέσου, τύπου και μορφής της.
- ❖ Ευαισθητοποίηση στους τρόπους επικοινωνίας εντός της κοινότητας.

- ❖ Παροχή πρόσβασης σε υλικό στο τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο καθώς και σε ευκαιρίες που εκθέτουν το μαθητή σε ποικιλία ιδεών, εμπειριών και απόψεων.
- ❖ Οργάνωση εκδηλώσεων που ενθαρρύνουν την πολιτιστική και κοινωνική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση.
- ❖ Συνεργασία με μαθητές, καθηγητές, τη διεύθυνση, την ευρύτερη διοίκηση και τους γονείς για την εκπλήρωση της αποστολής του σχολείου.
- ❖ Διακήρυξη της αρχής ότι η ελευθερία έκφρασης και η πρόσβαση στην πληροφόρηση είναι ουσιαστική για τη δημιουργία αποτελεσματικών και υπευθύνων πολιτών και για τη συμμετοχή τους σε μια δημοκρατική πολιτεία.
- ❖ Προαγωγή της ανάγνωσης, του υλικού και των υπηρεσιών της σχολικής βιβλιοθήκης σε όλη τη σχολική κοινότητα και πέρα από αυτή.(11)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- 1) Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων. Κώδικας Δεοντολογίας των Βιβλιοθηκονόμων, 16 Ιαν. 2006.
<<http://www.esb.gr/deontolog.htm>>
- 2) Θανοπούλου, Κατερίνα, Σοφία Παλιμιώτη και Στέφανος Μικιστόρος. Βιβλιοθήκες γιατί δεν έχουμε. Τι πρέπει να γίνει. Αθήνα: Παρουσία, 1999.
- 3) Καταθυντήριες οδηγίες Pulman. Κοινωνική προσμετάδοση, 18 Ιαν. 2006.
<http://www.pulmanweb.org/DGMS/DGMS_Ver_Dec02.doc>
- 4) Κερίκκη, Μαρία. «Ο ρόλος των δημοτικών βιβλιοθηκών και η προσφορά τους στην κοινωνία». Οι βιβλιοθήκες στην υπηρεσία του πολίτη. Συνεδρίου, Αθήνα, 2-4 Ιανουαρίου, 2003. Αθήνα: Παιδεία, 2003. 1-11.
- 5) Λαϊκές Βιβλιοθήκες. Καταθυντήριες οδηγίες. Μετάφρ. Μαρία Χ. Βακαλοπούλου και Χριστίνα Α. Οικονομοπούλου. Σάφης: ΥΠ.Β.Π.Θ. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σάφης, 2000.
- 6) Περράκης, Στέλιος Ε. Τα δικαιώματα των ατόμων και των μειονοτήτων: Μια προβληματική σε αξιολόγηση. Αθήνα: Σκουφίλας, 1993.
- 7) Προντιούλης, Νίκος. Η έννοια της μειονότητας, 13 Φεβρ. 2006.
<<http://www.petrogines.de/mειονότητα.htm>>
- 8) Σατηρίου, Στέφανος Ν. Μειονότητες και αλληλεγγύη. Αθήνα: Ελληνική Βιογραφική, 1991.
- 9) Τρέσσου, Ευαγγελία. «Αποκλεισμός ειδικών ομάδων από την εκπαίδευση σε συνθήκες σχολικής διαφοροποίησης και σε συνθήκες σχολικής ανύπαρξης». Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός. Πρακτικά Συνεδρίου, Αθήνα, 1998. Αθήνα: Ίδρυμα Έκρη Καράγιοργου, 1998. 4-20.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- 1) Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων. Κώδικας Δεοντολογίας του Βιβλιοθηκονόμου. 10 Ιαν 2006.
<<http://www.eeb.gr/deontology.htm>.>
- 2) Θανοπούλου, Κατερίνα, Σοφία Παλαμιώτη και Στέφανος Μπεκατώρος. Βιβλιοθήκες γιατί δεν έχουμε; Τι πρέπει να γίνει; Αθήνα: Παρουσία, 1999.
- 3) Κατευθυντήριες οδηγίες Pulman. Κοινωνική ενσωμάτωση. 18 Ιαν.2006.
<<http://www.pulmanweb.org/DGMs/DGMs-Ver-Dec02.doc>.>
- 4) Κορκίδη, Μαρία. «Ο ρόλος των δημοτικών βιβλιοθηκών και η προσφορά τους στην τοπική κοινωνία». Οι βιβλιοθήκες στην υπηρεσία του πολίτη, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Αθήνα, 2-4 Ιουνίου, 2003. Αθήνα: Ινστιτούτο Goethe, 2003. 1-11.
- 5) Λαϊκές Βιβλιοθήκες: Κατευθυντήριες οδηγίες. Μετάφρ. Μαρία Χ. Βακαλοπούλου και Χριστίνα Α. Οικονομοπούλου. Σπάρτη: Υ.Π.Ε.Π.Θ. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σπάρτης, 2000.
- 6) Περράκης, Στέλλιος Ε. Τα δικαιώματα των λαών και των μειονοτήτων: Μια προβληματική σε εξέλιξη. Αθήνα: Σακκούλα, 1993.
- 7) Πρεντούλης, Νίκος. Η έννοια της μειονότητας. 13 Φεβρ. 2006.
<<http://www.maronites.gr/meionotita.htm>.>
- 8) Σωτηρίου, Στέφανος Ν. Μειονότητες και αλυτρωτισμός. Αθήνα: Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1991.
- 9) Τρέσσου, Ευαγγελία. «Αποκλεισμός ειδικών ομάδων από την εκπαίδευση σε συνθήκες σχολικής διαφοροποίησης και σε συνθήκες σχολικής συνύπαρξης». Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός, Πρακτικά Συνεδρίου, Αθήνα, 1998. Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1998. 4-20.

- 10) Τσαούση, Ασπασία. Κοινωνικές μειονότητες. 27 Φεβρ. 2006.
<<http://www.phs.uoa.gr/~ahatzis/Handout01.pdf>.>
- 11) International Federation of Library Associations and Institutions.
Το μανιφέστο της UNESCO για τις σχολικές βιβλιοθήκες. 13
Μαρτ. 2006
<<http://www.haef.gr/gre/libraries/manifest/manifest.html>.>
- 12) Khan, Ayub. «Κοινωνική ένταξη: Μια διάσταση της
βιβλιοθήκης.» Οι βιβλιοθήκες στην υπηρεσία του πολίτη,
Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Αθήνα, 2-4 Ιουνίου. Αθήνα:
Ινστιτούτο Goethe, 2003. 1-6.
- 13) Lurbre, Francois. «Η πολιτιστική και κοινωνική διάσταση των
δημόσιων βιβλιοθηκών.» Οι βιβλιοθήκες στην υπηρεσία του
πολίτη, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Αθήνα, 2-4 Ιουνίου.
Αθήνα: Ινστιτούτο Goethe, 2003. 1.

Ξένη Βιβλιογραφία

- 14) American Library Association. Code of Ethics. 12 Jan. 2006.
<<http://www.ifla.org/faiife/ethics/alacode.htm>.>
- 15) Gill, Philip. The role and purpose of the public library. 12 Jan.
2006.
<<http://www.ifla.org/VII/s8/proj/publ97.pdf>>
- 16) Guidelines for multilingual materials collection and development
and library services. 18 Jan. 2006.
<[http://www.ala.org/ala/pla/plaevents/nationalconf/programm/thur
sdayprogramms/cdmultilingguide/ines.doc](http://www.ala.org/ala/pla/plaevents/nationalconf/programm/thursdayprogramms/cdmultilingguide/ines.doc)>.
- 17) International Federation of Library Associations and Institutions.
Free access to information and freedom of expression. Libraries
and intellectual freedom. 13 Mar. 2006.
<<http://www.ifla.org/faiife/faiife/presen.htm>>.

- 18) International Federation of Library Associations and Institutions. Multicultural communities' guidelines for library services. 12 Jan. 2006. <<http://www.ifla.org/VII/s32/pub/guide-e.htm>>.
- 19) Jens, Thorhauge. «Danish strategies in public library: Service to ethnic minorities». International Federation of Library Associations and Institutions journal. 29.4 (2003):308-312. 10 Jan. 2006. <<http://www.ifla.org/V/iflaj/ij-4-2003.pdf>>.
- 20) Social exclusion: A multidimensional phenomenon. 18 Jan. 2006. <<http://www.europa.eu.int/comm/archives/leader2/rural-en/biblio/exclusion/sub01.htm/>>.
- 21) UNESCO Public Library Manifesto 1972. 12 Jan. 2006. <<http://www.fundaciongsr.es/documentos/manifesto/mani72ing.pdf>>.
- 22) Vincent, John. «Tackling social exclusion». 18 Jan. 2006. <<http://www.libr.org/ISC/articles/15-Vincent.htm/#notes>>.
- 23) Zielinska, Marie F. and Francis T. Kirwood. «Multicultural librarianship: An international handbook». Munchen: K.G. Saur, 1992.
- 24) Κυριακή- Μάνεση, Δάφνη. «Public libraries in Greece: New developments». 18 Jan. 2006. <<http://www.pulmanweb.org/news/news.htm>>.

Danish Strategies in Public Library Services to Ethnic Minorities

Page 48

Introduction

People differ and it is precisely the differences that represent the most powerful driving force for our diversity. Our diversity, including ethnic, Muslim-Christian, and religious differences. The diversity is inspiring, stimulating and calls for further development. There are of course differences may also imply conflicts. Ethnic differences are a classic source for studies and jobs, but they also for fear, suspicion and hostility. Ethnic differences are possibly the most important factor in the history of the world. It is not only a matter of time and territory. About which businessmen say: "It is not the size of the market that determines whether you can open an office there." (Larsen, 1999, p. 10)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο παράρτημα που ακολουθεί παραθέτω ολόκληρο το άρθρο του Jens Thorhauge για τον τρόπο που αντιμετωπίζουν οι Δανοί βιβλιοθηκονόμοι τις μειονότητες στις βιβλιοθήκες τους. Καθώς και τη μετάφραση του, η οποία στο πρώτο μέρος με τίτλο «Το παράδειγμα των Δανών» δεν είναι ολοκληρωμένη στις δυο πρώτες παραγράφους της.

The Danish example

Denmark is a small country, only 4.3 million inhabitants. It could thus be assumed, in our terminology, that it has a lack of diversity. However, it is a very diverse country. It has a long and strong tradition of being a multi-ethnic society. At least in Europe, Denmark is one of the few countries that have managed to integrate ethnic minorities. And even today a feeling of ethnic homogeneity. The country has had a constitution for more than 150 years with a parliamentary democracy since 1849. Apart from a 40-mile border with Germany, Denmark is surrounded by the sea, which has brought immigration but has also been a protection against being invaded by hostile neighbours. Immigration has been insignificant till recently. A systematic import of ethnic minorities has only taken place the past 40 years. Some of the problems with this import are quite clearly reflected in the semantic dilemma: what are we going to call these people we talk about them? How do we refer to them? In the 1980s, we talked about "new minorities" and this was meant quite sincerely. We imported labour force of other countries because a "foreign" meant that we were

Danish Strategies in Public Library Services to Ethnic Minorities

Jens Thorhauge

Jens Thorhauge is Director General of the Danish National Library Authority. He was director of the Danish Library Association from 1995 to 1997, and before that held various positions as teacher, researcher and consultant at the Royal School of Library and Information Science in Copenhagen. He may be contacted at: Danish National Library Authority, Høsholmsgade 55, Copenhagen N, Denmark. Tel. +45 33 33 33 67. E-mail jth@bs.dk.

Introduction

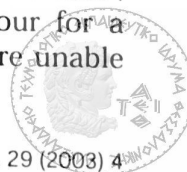
People differ and it is precisely the differences that represent the most powerful driving force in our lives. Man-woman, black-white, Muslim-Christian, pro or con ... whatever. The diversity is inspiring, stimulating and calls for further examination. But as we all know, differences may also invite conflicts. Ethnic differences are a classic source for stories and jokes. But sadly also for fear, scepticism and hostility. Ethnic differences are possibly the most frequent cause of wars in the history of the world; it is not only a question of outer territories, but also of inner territories. About codes of honour, codes of conduct which businessmen pay exorbitant prices to be instructed in as they are about to open new markets. Because even small false steps may be fatal. Even seen in this wider perspective, the minute corner of community life which is library service to ethnic minorities is important. Like all library service it is, of course, also important to the individual person.

Ethnic origin is therefore a sensitive and serious matter, which officially is handled with a maximum of political correctness if you belong to an ethnic majority – which I do.

My subject is Danish libraries' service to ethnic minorities and in particular the change of model which is happening right now.

The Danish example

Denmark is a small country – one of the best niches in the world. Could there be anything in our handling of the professional task of giving library service to fellow citizens of other than Danish extraction which might be of general interest? I hope so. But from the point of view that we are newcomers in the field. We have not as the United States a long and strong tradition for handling multicultural populations in any way. But that seems to be the case for most countries. At least in Europe you see more failures than success stories in integrating ethnic minorities. And Denmark is a country of extreme homogeneity. The country has had a monarchy for more than 1000 years with a parliamentary democracy since 1849. Apart from a 40-mile border with Germany, Denmark is surrounded by the sea, which has brought inspiration, but has also been a protection against being invaded by hostile neighbours. Immigration has been insignificant till recently. A systematic major import of ethnic minorities has only taken place the past 40 years. Some of the problems with this import are quite clearly reflected in the semantic dilemma: what are we going to call them when we talk about them? How do we perceive them? In the beginning, which was in the 1960s, we talked about 'guest workers', and this was meant quite sincerely. We imported labour for a brief space of time, because a 'boom' meant that we were unable

to produce as much and as fast as we could sell by only employing people of Danish origin. But the guest workers stayed on – even though some found it very difficult to adapt and only managed to keep going by family reunification, that is to say import of wife and children and in the next generation via marriage to someone from the homeland. And now we began to talk about 'immigrants'. They kept coming and so did an increasing number of 'refugees' due to a growing global turbulence. The immigrants also got married and had children, they grew up and it is now a third generation of immigrants that contributes to the survival of mankind in Denmark, so now we talk about 'new Danes' or 'ethnic minorities'.

What is the problem? The issue about ethnic minorities is in a way quite simple and succinctly expressed by the Danish minister for integration: 'All is not well with the integration of ethnic minorities in Denmark. For that matter, the situation is the same in most of the countries with which we tend to compare ourselves. So the Danish story may be interesting to many other countries. Perhaps the only country in the world with an effective model for 'integration' of ethnic minorities is America – and to a certain extent Canada and Australia. Where immigrants very quickly became ethnic majorities and 'cultural diversity' the rule rather than the exception. And where it was therefore not necessary to think in terms of 'integration programmes'.

Let us take a look at some figures. In 2002, 17.7 percent of the Danish population were of another ethnic origin than Danish, and 47 percent of them have jobs. Only 53 percent of the 16–26 year olds in the group have a job. By way of comparison – employment frequency for ethnic Danes is 76 percent. To these rather alarming figures we might add others which reflect major social problems for ethnic minorities in Denmark. Like tendencies towards negative ghetto formations, a considerably higher frequency of offences against property and also sexual abuse. Investigations by the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) show that there is no change in the low level of integration, when we move from the second to the third generation of immigrants. The third generation has as many social problems and a similarly high crime rate as their parents' generation. This underlines the fact that unless we change course, we have a permanent problem. A Danish sociologist maintains that bad integration is the greatest threat against the Danish welfare society. Be-

cause in a welfare society we have to support those who are unable to support themselves – and their number keeps increasing – especially the number of fellow citizens of other than Danish origin. The more apparent the economic problems become, the greater the social tension.

The development of services

There is one consolation, though. Ethnic minorities are frequent visitors to the library, and Danish public libraries have a strong tradition of servicing ethnic minorities. The 'guest worker collection' was established as early as the beginning of the 1960s, as a cultured Denmark's offer to the kind people who had come here to work. In the classical library tradition, we wanted to offer them our library service and began to acquire books in particularly Turkish and Yugoslav languages. Typically for the Danish tradition, the initiative came from a highly developed and well-equipped municipal public library – but it quickly developed into a government institution, the Public Libraries' Immigrant Library, which today is integrated in the State and University Library in Århus. For a small country like Denmark with no traditions of cultural diversity, it proved no easy task to build up an immigrant library. During the 1970s, 1980s and 1990s the number of refugees from all over the world increased and the immigrant library issue was dealt with in a professional way. As far as possible the selection of books was made according to the Danish criteria which include quality, topicality and diversity – and later other media followed, particularly music from more than 30 countries. A network was established as well as an expertise on many languages and cultures and at some point it also became necessary to register the collection in a library system that was able to handle many different alphabets. An extremely complicated task. The Immigrant Library was, and still is, a superstructure collection which lends requested works and depository libraries to Danish public libraries – often adapted to rather small groups and in recent years also for other kinds of institutions such as asylums.

For many years the concept remained the same as for the first 'guest worker collection': these people must have some – preferably good – library books in their own language. The idea was – and still is – to support and encourage people's personal development, education and identity on the basis of the culture they have been born into. In a way 'integration' was not a

key concept for the service during its first decades. But as the number of ethnic minorities increases, the demand for integration has become more urgent. Has this got anything to do with the library? Yes, it most certainly has.

The latest survey of ethnic minorities' use of the library: *Frirum til integration* (2001) (A space for integration) shows that in the larger Danish towns, ethnic minorities use the library more frequently than ethnic Danes do. And this is quite something, considering that the Danes are among the world's absolute top scorers when it comes to using the library.

One of the reasons for this keen usage is that the library really has something to offer and fulfils some real needs. A giant step in a new direction was taken in the mid-1990s by Århus City Library, which at that time introduced a new service: access to Internet services to citizens – also of other ethnic origin than Danish. Initially the librarians constructed simple subject gateways where, via links, users could easily access, for example, newspapers and other news sources in their own language. At the time very few immigrants had access to Internet from their homes. The service was well marketed and quickly became a success.

The next step was to organize basic information on the Danish community and in particular on social and educational services that might be helpful to new citizens. And from that point it expanded into a well-organized portal.

Today the portal FINFO (an acronym for Information for Refugees) is organized in such a way as to provide both general information on the Danish society and local guides and explanations under headlines like New in Denmark, Education, Social Security, Society, Work, Organizations, Culture so that all areas in Denmark are covered, with 131 municipalities offering local information and support in the immigrants' own languages. The site now has a global links index with directories to various countries and continents. The information is available in the eleven most common immigrant languages in Denmark. Compared to a New York borough this is, of course, nothing to talk of. In Queens you may meet more than a hundred different languages, but in our national context it works well. Establishing local FINFO systems has meant local ownership of service to ethnic minorities, and the web site has a positive effect on other library services to the groups in question. The

'culture meeting' is a classic event staged by the library.

Danish integration policy is high on the present government's agenda. The government's policy has attracted attention at least in Europe, because it advocates a reduction in immigration to Denmark and this is done by considerably tightening the rules for, *inter alia*, obtaining residency and family reunification. It is also a clear policy that the task of integrating ethnic minorities be distributed between all local authorities. There is an obvious tendency to encourage civic society to work seriously for improved integration. And in practice there is a clear distinction between the German philosopher Habermas' concepts 'demos' and 'ethnos'. 'Demos' defines the people as a political concept, whereas ethnos defines the people as a cultural (religious) and linguistic concept. To put it quite simply one could say that the aim is a complete integration for all ethnic groups in relation to 'demos' as far as social rights and obligations are concerned, and an acceptance of 'cultural diversity', to use a central European Union concept, in relation to 'ethnos'.

Seen in a Danish library perspective, it is obvious that public enlightenment – which is one of the library's domains – is meant to develop the general public and create empowered citizens. The public enlightenment which is needed in relation to ethnic minorities is one that encourages integration in relation to 'demos' and respects 'ethnos'. In other words: Yes to integration, No to assimilation. The objective is an integrated society with a rich 'cultural diversity' and not a situation which could be termed 'multicultural'. It is in this light that the latest initiatives in library service to the minorities should be seen.

The Danish National Library Authority has launched a project where four ethnic library coordinators or advisers, operating in different areas in the country, are going to work together with the libraries in their region on developing new services. The challenge is simple: can the libraries' good relations with ethnic minorities be used as a springboard for a more forceful role in the work for integration? Or to put it differently: Can 'lifelong learning' inspire a method for development? Questions arise like: Can we advance the creation of networks? Can we help identify areas which have to be dealt with in order to further integration? Can the library's resources be exploited more fully to provide the kind of learning which extends a person's competencies? Can the library assist with writing job

applications, run computer-literacy programmes and support self-help in relation to competence-development? Can the library be a guiding force for immigrants attempting to find their way through the Danish jungle? Of course it can. It already acts in this way in several libraries that have been aware of their users' needs, and the results are encouraging. What we try to do by running this project is to turn all libraries to deal with these user-groups more proactively in introducing new services interfering more directly in the lives of their users.

The 'Objectives' section of the Danish library act points us in the right direction: to further information, education and cultural activity. We are in fact trying to meet the needs of an increasing number of different groups and have clearly been inspired by the very positive experiences we have drawn from the work done by the children's cultural coordinators. Here too the point of reference is the life conditions of the target group and not the library as an institution. One could maintain that this is something we learned in the very childhood of the information society, but sometimes one has to be grown-up in order to apply this knowledge: Awareness of the importance of the target group concept is of the utmost importance when talking about mediation.

The perspective

The perspective is quite simple too. The project on ethnic minorities is just one among many readjustments that change the library from being an institution which could more or less be characterized as a book centre, into an information and resource centre with at least three important characteristics: first, by focusing on the needs of the target group, it goes beyond the classic library task of passively making materials available. It becomes out-reaching, confronting and forcefully insistent. Secondly, it exploits the networking possibilities by creating an interplay between services on the Internet and personal services from the library. Thirdly, it integrates the library's service more in everyday life, as it endeavours to make a difference in relation to a great variety of ordinary everyday problems where concrete knowledge is all-important.

A new library concept

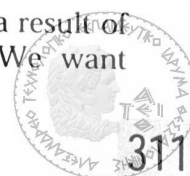
This is in fact the point. The vision for this concept is the hybrid library where help is always

just a click away and where net-transmitted information can be followed up by personal guidance, learning and instruction. The hybrid library will reach another level in relation to the user. It will be integrated in your working life and your daily life because in principle it is always at hand – all round the clock. The hybrid library will encourage information, education and cultural activity through competence development in a lifelong process, it will cultivate active citizenship – note that citizenship is a keyword in relation to several European Union-programmes – it will support personal development in a much more versatile way than the traditional library could, and it will develop the 'culture meeting' as a source of inspiration. It will mean a change of model in library service which can be summed up in the librarian's change of role into more of an advisory capacity, one who takes an active stand and advises on the basis of a personal individual profile. The library becomes more focused on the user than on itself as an institution. The cross-sectorial network cooperation becomes a means to greater efficiency in the services to the citizens. The library will then be moving in another space of action where the emphasis is on developing services and regular programmes. If we look specifically at the ethnic minorities, we can certainly imagine programmes and services which are directed firstly at general social and cultural information and secondly at competence development. Generally in relation to the Danish language and specifically as regards personal professional competencies. And thirdly – active help with integration and advice, for example help with job applications, language training goals and actual meetings with Danish culture. Fourthly, support for personal development, for example with materials that improve the knowledge of one's own ethnic background and the relationship to other cultures.

A brand-new service opened as a web based support and reference-service run by the State and University Library's Immigrant Division, offering special support to female ethnic minorities that often face cultural conflicts related to the various expectations to their behaviour from various cultures.

What do we want? It is very easy to compile a list of wishes

As regards the target group ethnic minorities we want to obtain: higher employment as a result of increased competence development. We want

better integration – leading to fewer social problems. We want to see a more enthusiastic involvement in Danish community life by the ethnic minorities; we want a constructive cultural dialogue and a better quality of life for ethnic minorities in Denmark.

As regards the local authorities we want a more conscious effort to improve the interplay between the relevant parties in the integration process: the library as bridge-builder and integrator in relation to educational institutions, social authorities, police, employment service – all with a view to maximum exploitation of resources.

As regards the libraries we would like greater target fulfilment: this means a more proactive strategy in relation to various target groups, stronger networking with related institutions and associations, and a staff competence development which enables them to transcend the institutional barriers and which might become the decisive success factor.

If we glance at these targets for the national library strategy, the enterprise outlined is perfectly suited for the development of the hybrid library: it is a question of creating an interplay between virtual and real services, creating at national level

a *library.dk* portal with constant development of relevant net services, for example FINFO, and subsequent new services. It is a question of web-based learning in an interplay between library and other parties – and it is a question of a constant differentiation of the services. One could imagine the excellent reference service 'Net Librarian' getting a special FINFO department, run by librarians with special qualifications for handling integration questions – preferably librarians of other ethnic origin than Danish.

The goal is simple: The library must deliver services which are rewarding and enriching, whether they be virtual or real. The library must become more flexible as a centre for information, learning and culture. There must be plenty of space for the 'culture meeting' and the dialogue, bringing about a more harmonious integration as well as a personal development which can be accommodated in the Danish community.

Original paper no. 008 presented at the World Library and Information Congress, 69th IFLA General Conference, Berlin, Germany, 1–8 August 2003, in session 124, Libraries Serving the General Public. English original and French and Spanish translations available on IFLANET at <http://www.ifla.org/IV/ifla69/prog03.htm>.

Το παράδειγμα των Δανών

Η Δανία είναι μια χώρα, η οποία τα τελευταία 40 χρόνια αντιμετωπίζει μια μαζική προσέλευση μειονοτήτων. Η προσέλευση αυτή δημιουργεί ένα μεγάλο δίλημμα: πως θα πρέπει να τους αποκαλούν; Στην αρχή, γύρω στη δεκαετία του 1960 μιλούσαμε για «φιλοξενούμενους εργάτες» (guest workers). Μερικοί από αυτούς έμειναν, αν και δυσκολεύτηκαν πολύ να προσαρμοστούν, κατάφεραν να συνεχίσουν μόνο με το να επανασυνδέονται με τις γυναίκες και τα παιδιά τους ή να παντρεύονται με ντόπιους και έτσι έφτασαν να τους αποκαλούν «μετανάστες» (immigrants). Έτσι συνέχισαν να έρχονται και το ίδιο έκανε και ένας μεγάλος αριθμός από πρόσφυγες λόγω μιας αυξανόμενης παγκόσμιας «ανακατωσούρας». Οι μετανάστες επίσης παντρεύτηκαν, έκαναν παιδιά, μεγάλωσαν και τώρα είναι η τρίτη γενιά μεταναστών, η οποία συνεισφέρει στην επιβίωση του ανθρώπινου είδους στη Δανία. Και τώρα μπορούμε να μιλάμε για «νέους Δανούς» (new Danes) ή (ethnic minorities).

Το 2002 το 7,7% του πληθυσμού της Δανίας είναι από άλλη εθνική καταγωγή από ότι η δανέζικη και το 47% αυτών έχουν δουλεία. Μόνο το 53% από 16 έως 66 χρονών σε αυτήν την ομάδα έχουν δουλεία. Ενώ το ποσοστό των Δανών υπαλλήλων είναι 76%. Σε αυτά τα μάλλον ανησυχητικά νούμερα πρέπει να προσθέσουμε και άλλα, τα οποία αντανακλούν σε μεγάλα κοινωνικά προβλήματα των εθνικών μειονοτήτων στη Δανία, όπως είναι η τάση προς μια αρνητική διαμόρφωση των γκέτο, μια μεγάλη συχνότητα από παραβάσεις ενάντια στην ιδιοκτησία και επίσης σεξουαλική παρενόχληση. Έρευνες από τον Οργανισμό για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη δείχνουν ότι δεν υπάρχει αλλαγή στο χαμηλό επίπεδο της ενσωμάτωσης καθώς κινούμαστε από τη δεύτερη στην τρίτη γενιά μεταναστών. Η τρίτη γενιά έχει τόσα κοινωνικά προβλήματα και ένα παρόμοιο υψηλό ποσοστό εγκληματικότητας όπως και η γενιά των γονέων τους. Αυτό υπογραμμίζει το γεγονός ότι εκτός αν δεν αλλάξουμε πορεία, θα έχουμε σίγουρα μόνιμο πρόβλημα.

Η ανάπτυξη των υπηρεσιών

Οι εθνικές μειονότητες είναι συχνοί χρήστες της βιβλιοθήκης και οι δημόσιες βιβλιοθήκες της Δανίας έχουν μεγάλη παράδοση στο να εξυπηρετούν τις εθνικές μειονότητες. Η συλλογή για τους «φιλοξενούμενους εργάτες» εδραιώθηκε στις αρχές τις δεκαετίας του 1960, σαν μια πολιτιστική προσφορά της Δανίας στους ανθρώπους που ήρθαν εδώ να εργαστούν. Ήθελαν να τους προσφέρουν τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και έτσι ξεκίνησαν να αποκτούν βιβλία στη τουρκική και γιουγκοσλαβική γλώσσα. Τυπικά για τη δανέζικη παράδοση, η πρωτοβουλία ήρθε από μια υψηλά ανεπτυγμένη και καλά εξοπλισμένη δημοτική βιβλιοθήκη – αλλά γρήγορα αναπτύχθηκε σε ένα κυβερνητικό ίδρυμα το οποίο είναι η Βιβλιοθήκη Μεταναστών τμήμα της Δημόσιας Βιβλιοθήκης, η οποία σήμερα ενσωματώθηκε στην κρατική και πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη του Arhus. Για μια μικρή χώρα όπως η Δανία χωρίς παράδοση στη πολιτιστική ποικιλία, αποδείχθηκε δύσκολο εγχείρημα να κατασκευάσεις μια βιβλιοθήκη για τους μετανάστες. Κατά τη διάρκεια του 1970-1990 ο αριθμός των προσφύγων από όλον τον κόσμο αυξήθηκε και το θέμα της βιβλιοθήκης μεταναστών αντιμετωπίστηκε με επαγγελματικό τρόπο.

Όσο ήταν δυνατό η επιλογή των βιβλίων, που έγινε σύμφωνα με την κρίση των Δανών, η οποία περιλάμβανε ποιότητα, επικαιρότητα και ποικιλία και αργότερα ακολούθησαν αλλά μέσα, όπως η μουσική πάνω από 30 χώρες. Ένα δίκτυο καθιερώθηκε καθώς επίσης μια ειδικότητα στις πολλές γλώσσες και πολιτισμούς και σε κάποιο σημείο έγινε απαραίτητο να καταγράψουν τη συλλογή στο σύστημα της βιβλιοθήκης το οποίο ήταν ικανό να χειριστεί πολλές διαφορετικές αλφαβήτους.

Για πολλά χρόνια η γενική ιδέα παρέμεινε ίδια όπως και για την πρώτη συλλογή «φιλοξενούμενων εργατών» : αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να έχουν – κατά προτίμηση – καλά βιβλία στη δική τους γλώσσα. Η ιδέα ήταν – και ακόμα είναι – να στηρίζουν και να ενθαρρύνουν την προσωπική ανάπτυξη των ανθρώπων, την παιδεία και την ταυτότητα στη βάση του πολιτισμού που έχουν μεγαλώσει. Κατά κάποιο τρόπο η «ενσωμάτωση» δεν ήταν το κλειδί της ιδέας για την εξυπηρέτηση κατά τις πρώτες δεκαετίες. Αλλά καθώς ο αριθμός των εθνικών μειονοτήτων αυξάνονται, η απαίτηση για ενσωμάτωση γίνονταν όλο και περισσότερο επείγουσα. Αυτό έχει να κάνει με τη βιβλιοθήκη; Ναι, και φυσικά έχει να κάνει.

Στην τελευταία έρευνα για τις εθνικές μειονότητες που χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη : “Frigrum til integration” (2001) – δείχνει ότι στις μεγάλες πόλεις της Δανίας, οι εθνικές μειονότητες χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη πιο συχνά από ότι οι Δανοί. Και αυτό είναι

σημαντικό, αν υπολογίσουμε ότι οι Δανοί είναι παγκοσμίως πρώτοι όσον αφορά τη χρήση της βιβλιοθήκης.

Ένας από τους λόγους για αυτή την έντονη χρήση είναι ότι η βιβλιοθήκη πραγματικά έχει να προσφέρει και να συμπληρώσει ορισμένες πραγματικές ανάγκες. Ένα μεγάλο βήμα σε μια νέα κατεύθυνση έγινε στα μέσα του 1990 από τη βιβλιοθήκη του Arhus, που εκείνη την περίοδο παρουσίασε μια νέα υπηρεσία : πρόσβαση των πολιτών στις υπηρεσίες του Internet – για άλλες εθνικότητες εκτός των Δανών. Αρχικά, οι βιβλιοθηκονόμοι δημιούργησαν μια απλή θεματική πύλη, που μέσω συνδέσμων οι χρήστες μπορούσαν εύκολα να έχουν πρόσβαση για παράδειγμα, σε εφημερίδες και άλλες πηγές στη δίκη τους γλώσσα. Μέχρι τότε πολλοί λίγοι μετανάστες είχαν πρόσβαση στο Internet από το σπίτι τους. Η υπηρεσία είχε πολύ καλά προωθηθεί και γρήγορα έγινε επιτυχία.

Το επόμενο βήμα ήταν να οργανώσουν βασικές πληροφορίες από την κοινωνία των Δανών και ειδικά σε κοινωνικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες που πιθανόν θα ήταν χρήσιμες στους νέους πολίτες. Και από αυτό το σημείο εξαπλώθηκε σε μια καλά οργανωμένη θεματική πύλη.

Σήμερα η πύλη FINFO(αρχικά για το Πληροφορίες για Πρόσφυγες) είναι οργανωμένη με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να παρέχει, γενικές πληροφορίες για την κοινωνία των Δανών, τοπικούς οδηγούς και εξηγήσεις κάτω από επικεφαλίδες όπως : «Νέα στη Δανία», «Εκπαίδευση», «Κοινωνική Ασφάλεια», «Κοινωνία», «Εργασία», «Οργανισμοί», «Πολιτισμός», έτσι ώστε όλες οι περιοχές της Δανίας να καλυφθούν με 131 δήμους που προσφέρουν τοπικές πληροφορίες και υποστήριξη στη γλώσσα των μεταναστών. Η σελίδα έχει τώρα παγκόσμιους συνδέσμους ευρετηρίων με οδηγίες για διάφορες χώρες και ηπείρους. Οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στις 11 πιο κοινές γλώσσες μεταναστών στη Δανία. Εγκαθιστώντας το τοπικό σύστημα FINFO σήμαινε τοπική ιδιοκτησία των υπηρεσιών στις εθνικές μειονότητες και η σελίδα στο Internet είχε μια θετική επίδραση στις άλλες υπηρεσίες βιβλιοθηκών για τις εν λόγω ομάδες. Η «πολιτισμική συγκέντρωση» είναι ένα κλασσικό γεγονός που οργανώνεται από τη βιβλιοθήκη.

Η πολιτική ενσωμάτωσης είναι προτεραιότητα της κυβέρνησης της Δανίας. Η πολιτική της κυβέρνησης έχει τραβήξει την προσοχή τουλάχιστον της Ευρώπης, γιατί συνηγορεί στη μείωση της μετανάστευσης στη Δανία και αυτό γίνεται επειδή λήφθηκε σημαντικά η αυστηρότητα των κανόνων, για μεταξύ των άλλων, εξασφάλιση κατοικίας και επανανοποίησης της οικογένειας. Είναι επίσης ξεκάθαρη η πολιτική ότι το θέμα της ενσωμάτωσης των εθνικών μειονοτήτων θα μοιράζεται σε όλες τις τοπικές αρχές.

Υπάρχει μια φανερή τάση να ενθαρρύνουν την αστική κοινωνία να δουλέψουν σοβαρά για τη βελτίωση της ενσωμάτωσης. Και στην πράξη

υπάρχει μια ξεκάθαρη διάκριση ανάμεσα στην έννοια «Δήμος» και «Έθνος», του γερμανού φιλόσοφου Habermas. Ο «Δήμος» καθορίζει τους ανθρώπους ως πολιτική έννοια, ενώ το «Έθνος» καθορίζει τους ανθρώπους από πολιτιστική (θρησκευτική) και γλωσσολογική έννοια. Για να το θέσουμε πιο απλά θα μπορούσε κάποιος να πει ότι ο στόχος είναι μια ολοκληρωμένη ενσωμάτωση για όλες τις εθνικότητες σε σχέση με το «Δήμο» όσον αφορά τα κοινωνικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, και σε σχέση με το «Έθνος» αποδοχή της «πολιτιστικής ποικιλίας» και χρήση μιας κεντρικής ιδέας Ευρωπαϊκής ενότητας.

Κοιτώντας την προοπτική της βιβλιοθήκης της Δανίας είναι φανερό ότι η δημόσια διαφώτιση – η οποία είναι τομέας της βιβλιοθήκης – πρόκειται να αναπτύξει το μεγαλύτερο μέρος του πλήθους και να δημιουργήσει εν δυνάμει πολίτες. Η δημόσια διαφώτιση η οποία είναι αναγκαία σχετικά με τις εθνικές μειονότητες είναι αυτή που ενθαρρύνει την ενσωμάτωση σε σχέση με το «δήμο» και σέβεται το «έθνος». Με άλλα λόγια : Ναι στην ενσωμάτωση. Όχι στην αφομοίωση. Ο στόχος είναι μια ενσωματωμένη κοινωνία με πλούσια «πολιτισμική ποικιλία» και όχι μια κατάσταση η οποία θα μπορούσε να οριστεί «πολυπολιτιστική». Οι τελευταίες πρωτοβουλίες στην παροχή υπηρεσιών των βιβλιοθηκών προς τις μειονότητες πρέπει να βλέπονται από αυτή την άποψη.

Η Αρχή της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Δανίας έχει ξεκινήσει ένα πρόγραμμα όπου τέσσερις συντονιστές ή σύμβουλοι εθνικών βιβλιοθηκών, ενεργώντας σε διαφορετικές περιοχές της χώρας, θα δουλέψουν μαζί με βιβλιοθήκες της περιοχής τους στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών. Η πρόκληση είναι απλή: μπορούν οι καλές σχέσεις των βιβλιοθηκών με τις εθνικές μειονότητες να χρησιμοποιηθούν σαν σανίδα για ένα πιο δυναμικό ρόλο στη δουλειά της ενσωμάτωσης; Ή να το θέσουμε διαφορετικά: μπορεί η «δια βίου μάθηση» να εμπνεύσει μια μέθοδο για ανάπτυξη; Προκύπτουν ερωτήματα όπως: Μπορούμε να προάγουμε τη δημιουργία δικτύων; Μπορούμε να βοηθήσουμε να βρούμε περιοχές οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν με σκοπό την παραπέρα ενσωμάτωση; Μπορούν να εκμεταλλευθούν τις πηγές της βιβλιοθήκης πληρέστερα για να παρέχουν το είδος της μάθησης που επεκτείνει την ικανότητα των ανθρώπων; Μπορεί η βιβλιοθήκη να βοηθήσει με το γράψιμο αιτήσεων για εύρεση εργασίας; Να χρησιμοποιεί προγράμματα υπολογιστών γνώσης (γραφής και ανάγνωσης) και να υποστηρίζουν την αυτο-βοήθεια σε σχέση με την ικανότητα ανάπτυξης; Μπορεί η βιβλιοθήκη να είναι μια οδηγητήρια δύναμη για τους μετανάστες που επιχειρούν να βρουν το δρόμο τους μέσα στη ζούγκλα της Δανίας; Φυσικά και μπορεί. Ήδη δρα με αυτό τον τρόπο σε πολλές βιβλιοθήκες που γνωρίζουν τις ανάγκες των χρηστών τους και τα αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά. Αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε

εφαρμόζοντας αυτό το σχέδιο είναι να στρέψουμε όλες τις βιβλιοθήκες να αντιμετωπίσουν αυτές τις ομάδες χρηστών πιο δραστήρια με το να εισάγουν νέες υπηρεσίες που θα ασχολούνται πιο άμεσα με τη ζωή των χρηστών τους.

Η δράση του αντικειμενικού τομέα της βιβλιοθήκης της Δανίας μας δείχνει στη σωστή κατεύθυνση: στη περαιτέρω πληροφόρηση, εκπαίδευση, και πολιτισμική δραστηριότητα. Στην πραγματικότητα προσπαθούμε να δούμε τις ανάγκες ενός αυξανόμενου αριθμού από διαφορετικές ομάδες και έχουμε σαφώς εμπνευστεί από την πολύ θετική εμπειρία που έχει αποκομιστεί από τη δουλειά των συντονιστών της παιδικής – πολιτισμικής ανάπτυξης. Εδώ επίσης το σημείο αναφοράς είναι οι συνθήκες ζωής της ομάδας που μας ενδιαφέρει και όχι η βιβλιοθήκη σαν ίδρυμα. Κάποιος θα μπορούσε να υποστηρίξει ότι αυτό είναι κάτι που μαθαίνουμε στην παιδική ηλικία από την κοινωνία της πληροφορίας, αλλά μερικές φορές κάποιος πρέπει να είναι μεγάλος για να καταλάβει αυτή τη γνώση: Η αντίληψη της σπουδαιότητας της έννοιας της ομάδας που μας ενδιαφέρει (target group) είναι υψίστης σημασίας όταν μιλάμε για μεσολάβηση.

Η προοπτική

Η προοπτική είναι πολύ απλή επίσης. Το σχέδιο στις εθνικές μειονότητες είναι ένα μόνο ανάμεσα σε πολλές αναπροσαρμογές που αλλάζουν τη βιβλιοθήκη από το να είναι ένα ίδρυμα το οποίο θα μπορούσε λίγο ή πολύ να χαρακτηριστεί ως κέντρο βιβλίου, σε ένα κέντρο πληροφοριών και πηγών με τουλάχιστον τρία σημαντικά χαρακτηριστικά : Πρώτον, με το να εστιάζουμε στις ανάγκες των στόχων ομάδων (target group), πάει πέρα από τα καθήκοντα της κλασσικής βιβλιοθήκης που κάνουν παθητικά διαθέσιμο το υλικό τους.

Δεύτερον εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες του δικτύου με το να δημιουργεί ένα παιχνίδι ανάμεσα στις υπηρεσίες του internet και στις προσωπικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Τρίτον, ενσωματώνει τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης περισσότερο στη καθημερινή ζωή, καθώς προσπαθεί να κάνει διαφορά σε σχέση με μεγαλύτερη ποικιλία από καθημερινά προβλήματα όπου η συγκεκριμένη γνώση είναι σημαντική.

Μια νέα έννοια βιβλιοθήκης

Αυτός είναι μάλιστα ο σκοπός. Το όραμα αυτής της ιδέας είναι μια υβρίδια βιβλιοθήκη όπου η βοήθεια είναι ένα «κλικ» μακριά και όπου οι πληροφορίες που δίνονται από το δίκτυο μπορούν να εκμεταλλευθούν με καθοδήγηση, μάθηση και οδηγία. Η υβρίδια βιβλιοθήκη θα φτάσει σε άλλον επίπεδο σε σχέση με το χρήστη. Θα ενσωματωθεί στη δουλεία και στη καθημερινή του ζωή γιατί γενικά είναι κοντά – όλο το 24ώρο. Η υβρίδια βιβλιοθήκη θα ενθαρρύνει την πληροφόρηση, την εκπαίδευση και την πολιτισμική δραστηριότητα μέσω της ικανότητας ανάπτυξης στη μακροχρόνια διαδικασία, θα καλλιεργήσει ενεργά δικαιώματα και καθήκοντα των πολιτών, – η υπηκοότητα είναι η λέξη-κλειδί σε σχέση με πολλά προγράμματα ευρωπαϊκής ένωσης – θα υποστηρίξει την προσωπική ανάπτυξη με πολύ περισσότερο γόνιμο τρόπο από ότι θα μπορούσε η παραδοσιακή βιβλιοθήκη και θα αναπτύξει την «πολιτισμική συγκέντρωση» σαν πηγή έμπνευσης, θα σημαίνει την αλλαγή μοντέλου στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, οι οποίες μπορούν να συνοψιστούν στην αλλαγή του ρόλου του βιβλιοθηκονόμου σε ένα πιο συμβουλευτικό ρόλο, έναν που παίρνει μια ενεργή στάση και συμβουλεύει στη βάση του προσωπικού προφίλ. Η βιβλιοθήκη επικεντρώνεται περισσότερο στο χρήστη παρά στη ίδια σαν ίδρυμα. Η συνεργασία του αντιπροσωπευτικού δείγματος του δικτύου γίνεται το μέσω για τη μεγαλύτερη αποδοτικότητα των υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Η βιβλιοθήκη τότε θα κινηθεί σε άλλο πεδίο δράσης όπου δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη υπηρεσιών και τακτικών προγραμμάτων. Αν κοιτάξουμε ειδικά τις εθνικές μειονότητες, μπορούμε φυσικά να φανταστούμε προγράμματα και υπηρεσίες που στρέφονται πρώτα στη γενική κοινωνική και πολιτισμική πληροφόρηση. Δεύτερον στην ικανότητα ανάπτυξης. Τρίτον βοηθάει ενεργά με την ενσωμάτωση και τη συμβουλή, για παράδειγμα βοηθάει στη συμπλήρωση αιτήσεων για δουλεία, εκμάθησης της γλώσσας και επαφή με το δανέζικο πολιτισμό. Τέταρτον υποστηρίζει την προσωπική ανάπτυξη, για παράδειγμα με υλικό που βελτιώνει την γνώση κάποιου για τη δική του εθνική ιστορία και τη σχέση με άλλους πολιτισμούς.

Μια ολοκαίνουργια υπηρεσία έχει ανοίξει σαν βάση υποστήριξης του δικτύου και η πληροφοριακή υπηρεσία υποστηρίζεται από το τμήμα της πολιτειακής και πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης μεταναστών, προσφέροντας ειδική στήριξη σε γυναικείες εθνικές μειονότητες που συχνά αντιμετωπίζουν πολιτισμικές συγκρούσεις που σχετίζονται με διάφορες προσδοκίες στη συμπεριφορά τους από διάφορους πολιτισμούς.

Τι θέλουμε; Είναι πολύ εύκολο να συντάξουμε μια λίστα με ευχές

Όσον αφορά την ομάδα στόχου (target group) των εθνικών μειονοτήτων θέλουμε να αποκτήσουμε: 1)υψηλότερη εργασιακή απασχόληση σαν αποτέλεσμα της αυξανόμενης ικανότητας ανάπτυξης. 2)Θέλουμε καλύτερη ενσωμάτωση που να οδηγεί σε λιγότερο κοινωνικά προβλήματα. 3)Θέλουμε να δούμε περισσότερη ενθουσιώδη ανάμειξη στη ζωή της δανέζικης κοινωνίας από τις εθνικές μειονότητες. 4)Θέλουμε έναν εποικοδομητικό πολιτισμικό διάλογο και καλύτερη ποιότητα ζωής για τις εθνικές μειονότητες στη Δανία.

Όσον αφορά τις τοπικές αρχές: 1)θέλουμε μια πιο συνειδητή προσπάθεια να βελτιώσουμε το εσωτερικό παιχνίδι ανάμεσα στις σχετικές ομάδες μέσα στη διαδικασία της ενσωμάτωσης: Η βιβλιοθήκη σαν μεσολαβητής και συντονιστής σε σχέση με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τις κοινωνικές αρχές, αστυνομία, υπηρεσίες εργασιών – όλα με σκοπό τη μεγαλύτερη αξιοποίηση των πηγών.

Όσον αφορά τις βιβλιοθήκες: 1)θέλουμε μεγαλύτερη επίτευξη στόχων: αυτό σημαίνει μια πιο ενεργή στρατηγική σχέση με τις διάφορες ομάδες στόχων (target group), δυνατότερο δίκτυο με σχετικά ιδρύματα και οργανισμούς, και την ικανότητα ανάπτυξης του προσωπικού που τους επιτρέπει να υπερβούν τα θεσμικά εμπόδια και που ίσως γίνουν ο αποφασιστικός παράγοντας της επιτυχίας.

Εάν ρίξουμε μια ματιά σε αυτούς τους στόχους για τη στρατηγική εθνική βιβλιοθήκη, οι γενικές γραμμές της επιχείρησης είναι τελείως κατάλληλες για την ανάπτυξη της υβριδικής βιβλιοθήκης: Είναι ένα ερώτημα δημιουργίας, ένα εσωτερικό παιχνίδι ανάμεσα σε εικονικές και αληθινές υπηρεσίες, δημιουργώντας σε εθνικό επίπεδο μια βιβλιοθήκη dk πύλη με συνεχή ανάπτυξη σχετικών υπηρεσιών δικτύου. Είναι θέμα μάθησης του δικτύου σε ένα εσωτερικό παιχνίδι ανάμεσα στη βιβλιοθήκη και άλλων τμημάτων και είναι θέμα μιας συνεχής διαφοροποίησης των υπηρεσιών. Κάποιος θα μπορούσε να φανταστεί την εξαιρετική πληροφοριακή υπηρεσία «Δικτυακοί Βιβλιοθηκονόμοι» να παίρνουν ένα ειδικό τμήμα του FINFO, που χειρίζεται από βιβλιοθηκονόμους με ειδικά προσόντα για την αντιμετώπιση ερωτήσεων ενσωμάτωσης κατά προτίμηση βιβλιοθηκονόμοι άλλης εθνικότητας από ότι Δανούς.

Ο σκοπός είναι απλός: Οι βιβλιοθήκες πρέπει να παραδίδουν υπηρεσίες οι οποίες να είναι ικανοποιητικές και πλούσιες είτε πρόκειται για εικονικές ή πραγματικές. Η βιβλιοθήκη πρέπει να γίνει περισσότερο ευέλικτη σαν κέντρο πληροφόρησης, μάθησης και πολιτισμού. Πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος για «πολιτισμική συγκέντρωση» και διάλογο φέρνοντας έτσι μια πιο αρμονική ενσωμάτωση καθώς και μια προσωπική ανάπτυξη η οποία μπορεί να φιλοξενηθεί στη κοινωνία της Δανίας.

